

Slovenski VESTNIK

LETNIK XXXVI

CELOVEC, PETEK, 10. JULIJ 1981

ŠTEV. 28 (2027)

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

Le prizadeta manjšina lahko ocenjuje kaj je treba jasno povedati

Zveza slovenskih izseljencev je pred tedno nedeljo v kulturnem domu „Danica“ v Šentprimozu imela svoj redni občni zbor. Le-ta pa je vedno tudi priložnost za izražanje stališča k trenutni narodno politični situaciji. Tozadevne misli je pred številnim članstvom izražal predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter. Govornik je najprej orisal načrte, ki so jih imeli nacisti z izseljenci, katere so izkoriščali kot ceneno delovno silo, potem pa jih nameravali germanizirati, druge pa, ki se bi temu uprli, pobiti v uničevalnih taboriščih. „Tega se je treba zavedati,“ je naglasil, „in to zavest je treba prenašati na mlade rodove, da bodo tudi oni vedeli, kaj so doprinesli slovenski izseljenci, kaj so prinesli koroški partizani.“ Potem pa se je predsednik ZSO med drugim ustavil tudi pri aktualnih političnih vprašanjih in tozadevno dejal:

„Vedno spet slišimo o izboljšanju političnega vzdušja na Koroškem in o tem, da so naša vprašanja rešena. Toda dejanskega izboljšanja v resnici ni. Tako moramo tudi po zadnjih srečanjih med predstavniki Avstrije in Jugoslavije ter Koroške in

tam zakoniti forum za reševanje odprtih problemov. To je edini predlog, ki ga imajo politiki tako na uradnih razgovorih kot tudi na neuradnih srečanjih, vsi imajo le en recept: Pojdite v sosvete! In ničesar drugega, nobenega drugega predloga, nobene pripravljenosti, nobenega razumevanja, nobene volje, da bi povedali, kaj so pripravljene dati koroškim Slovincem.

Ni tukaj mesto, da bi se podrobno bavili z vprašanjem vstopa ali ne vstopa v sosvete, vendar je treba jasno povedati, da le prizadeta manjšina sama lahko ocenjuje, kaj ji koristi in kaj ji je v škodo. In naša ocena zakona o narodnih skupinah, katerega del so tudi sosveti, je upravičeno in utemeljeno negativna — pa naj ga še tako hvalijo in prikazujejo kot vzor in model za reševanje manjšinskega vprašanja ter nas hočejo z njimi osrečiti. Mi ne moremo sprejeti zakonske ureditve, ki nam jemlje dve tretjini avtohtonega naseljenega ozemlja in nam samo na eni tretjini daje drobtinice pravic, pravico javnega priznanja navzočnosti našega človeka pa celo samo na eni šestini tega ozemlja. Saj celo kraji, od koder

taktiko, da se naj vrta naša politika zgolj okoli tega vprašanja, To pa za nas ne more biti vse modrosti zadnji smisel. Zamisliti si moramo novo strategijo. Pri tem je važno in odločilno, da smo mi iniciativni, da agiramo in ne samo reagiramo. To mora veljati tudi pri razmišljanju o tem, ali bi sodelovali v sosvetih ali ne. Odločanje in agiranje mora biti na naši strani, pri nas samih: do natančnosti moramo vedeti, kaj hočemo in kako hočemo priti do cilja.“

Dr. Zwitter je zatem še omenil, da nam vedno spet solijo pamet, da je naš obstoj predvsem odvisen od nas samih. Tu je vprašal če je kje še kakšna manjšina, ki je tolikokrat pokazala tako življenjsko voljo in odprtost, kot prav koroški Slovinci? Omenil je, da so nam dvakrat v dobi ene generacije uničili vse in dvakrat smo znova začeli. Našel je Posojilnice, kulturne domove, otroške vrtce, ki smo jih sami ustvarili in nadaljevali: „Ali je potrebno še nadaljnjih dokazov naše življenjske volje, ki so jo slovenski izseljenci še posebno dokazali z obnovo naših oropanih in uničenih domov.“

Vendar deloma tudi sami nasedamo parcelam in nekateri mislijo, da je zgolj rešitev našega socioekonomskega položaja tudi rešitev našega narodnostnega vprašanja. Oboje je potrebno: potrebno se je prizadevati za gospodarsko utrditev, toda prav tako potrebno je krepiti in razvijati kulturno dejavnost in prav tako potrebno je prizadevanje za politično rešitev našega vprašanja — za polno izpolnitev mednarodno zajamčenih pravic, kakor so vsebovana v členu 7 avstrijske državne pogodbe. Nobeno odgovorno vodstvo narodne skupnosti se ne more odpovedati temu boju; najboljši primer so južni Tirolci — dobili so že skoraj vse, pa še nadaljujejo svoj boj. Tako bo morala tudi naša borba trajati tako dolgo, da bo dejansko uresničena vsestranska enakopravnost koroških Slovencev na celotnem avtohtonom naseljenem ozemlju. Vsako odgovorno vodstvo narodne skupnosti bo moralo to upoštevati, kajti to je neodsvojljivo naročilo, ki ga moramo izpolnjevati!“

je bilo preseljenih več družin, niso zapopadeni v zakonu. Tak zakon moramo zato odklanjati in sosveti so del tega zakona. Naj povedo najprej, kaj so pripravljene dati, da bomo koroški Slovinci lahko še naprej obstajali in se vsestransko ter enakopravno razvijali — to so naše zahteve in nič drugega!

Sedanja ureditev pa nikakor ni taka, da bi se mogli zanjo navdušiti. Zlasti s sosveti nam vsiljuje svojo

Agirati, ne le reagirati!

Novinarji se veselijo, da trenutno manjšinska problematika ne povzroča „visokih valov“, razni državni poslanci pa na roba arogance ugotavljajo, da je gostilniškemu stilu v manjšinski debati odklenalo. Hkerati novinarji zreducirajo bitna vprašanja obstoja in razvoja slovenske narodnostne skupnosti na „dražilne besede“ in manjšini očitajo „trmastost držo“, državni in drugi poslanci pa so tako prepričani o svojem poslanstvu, da hočejo manjšini nujno vsiliti njeno srečo. Sosveti so naenkrat predpogoj za vsako nadaljnje pogovarjanje, kot da bi že sami po sebi manjšini prinesli zboljšanje položaja. Sosveti sicer niso del državne pogodbe, pravijo, saj ta je z zakonom o narodnih skupinah izpolnjena, so pa zaželeni. Toda nihče ne vprašuje, ali jih želijo tudi prizadeti sami.

S trikom je avstrijska politika sama sebe spremenila iz dolžnika v upnika. Zdaj ni več treba njej izpolnjevati državne pogodbe, zdaj so najprej na potezi Slovinci. In tako skuša manjšini vsiliti tudi svoja pravila igre. Ne gre več za izpolnjevanje mednarodnih obvez, zdaj gre za čisto formalno vprašanje sestave foruma brez pristojnosti. Postavili so tudi vabo, s katero hočejo predstavnike slovenskih osrednjih organizacij dobiti na trnek: člani sosveta naj bi imeli moč razdeljevanja nekih denarjev. In tako naj bi bilo manjšinsko vprašanje dokončno rešeno.

Toda najbrž res nimamo razloga, da bi si dali vsiliti

taka pravila igre. Najbrž imamo res dovolj pomembnejših in bolj bistvenih zadev, ki nas tarejo. In te zadeve so prav gotovo zaobsežene v državni pogodbi, ne pa v vprašanju sosvetov. In prav bi bilo, da bi natančno vedeli, kaj hočemo in kako hočemo priti do cilja. Šele tedaj bi lahko dejansko agirali in ne samo reagirali.

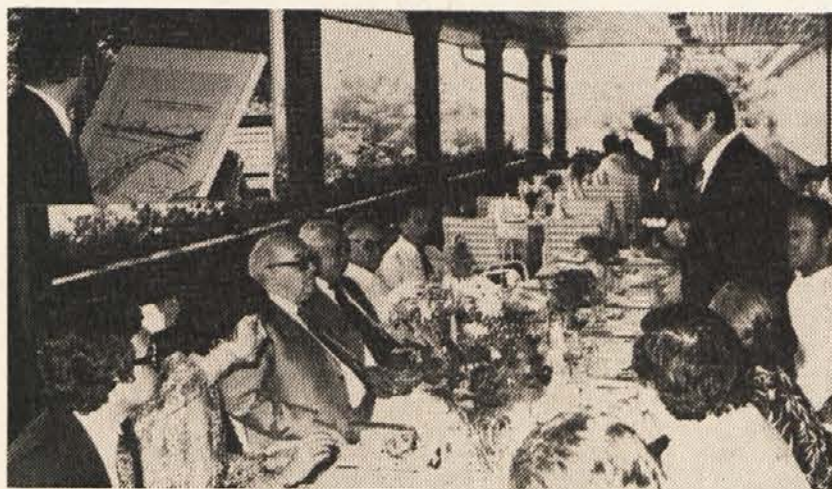
Ob vsem, kar smo v zadnjih letih delali, kar smo si ustvarili z lastno silo ob pomoči matičnega naroda, pa se moramo zamisliti tudi nad tem, kaj nismo uspeli narediti.

Ali smo uspeli izdelati vzemimo premišljen gospodarski koncept, ki bi bil usklajen z ostalo narodnostno politiko? Ali nam je uspelo, na prosvetnem področju razviti nove oblike dela, poleg in mimo ohranjevalnega, na trenutke pa tudi precej večerniškega delovanja? Kako hočemo recimo rešiti problem revije „mladje“, ki nas vse prizadeva? Kaj je z vprašanjem dvojezičnosti, katerega temeljita obravnava bi najbrž postavila marsikatero kretnico za naše delovanje? Kako mislimo z akcijsko enotnostjo? Kje bomo izoblikovali strokovnjake za šolska vprašanja, ki bodo lahko sproti sledili razvoju na tem področju?

Odprta in temeljita razprava o teh in še mnogih drugih vprašanjih nam bo prav gotovo dala napotke, kako si zamisliti novo strategijo. Da pa je potrebna, o tem menda ni dvoma.

P.W.

Tudi veleposlanik SFRJ se je poslovil

Kot znano, svojo diplomatsko misijo v Avstriji zaključuje tudi veleposlanik SFRJ na Dunaju Novak Pribičević, ki bo prevzel novo službeno dolžnost v Beogradu. Že v zadnji številki našega lista smo poročali, da se je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem poslovila od jugoslovanskega veleposlanika na Dunaju prejšnjo sredo v hotelu „Korolan“ v Sekiri, kjer mu je predsednik ZSO dr. Franci Zwitter s člani odbora in predstavniki včlanjenih organizacij priredil kosilo. Poleg veleposlanika Novaka Pribičevića in njegove soproge Lilijane, se je kosila udeležil tudi svetnik ambasade Milan Ribica, konzul SFRJ v Celovcu Alfonz Naberžnik in vicekonzul Svetislav Popović.

V imenu ZSO se je odhajajočemu veleposlaniku zahvalil predsednik dr. Franci Zwitter, ki je v svojih besedah naglasil živo zanimanje tovariša Pribičevića za probleme in težnje slovenske narodne skupnosti na Koroškem in pa njegovo zavzemanje za rešitev manjšinskega problema. Ko se mu je za vse njegovo prizadevanje zahvalil, ga je tudi prosil, da tudi na novem službenem mestu skuša tolmačiti težnje koroških Slovencev.

Veleposlanik Pribičević je v svojem odgovoru poudaril, da mu je zanimanje za probleme slovenske narodne skupnosti na Koroškem bila srčna zadeva in da bo tudi v prihodnje podpiral boj koroških Slovencev za doseg njihovih narodnostnih pravic. Tovariš Pribičević je tudi menil, da zgolj lepe obljube manjšini nič ne koristijo in da bo ob razvijanju dobrososedskih odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo vedno prisotno tudi manjšinsko vprašanje in da bo tozadevno moralo priti do konkretnih rezultatov, uresničitve člena sedem državne pogodbe.

Ob tej priložnosti je predsednik ZSO ambasadorju izročil spominsko darilo, sliko Wernerja Berga.

Devizni ukrepi razburjajo duhove

Konec zadnjega tedna je v koroških obmejnih krajih ter v Celovcu in Beljaku kar mrgolelo od avtomobilov z jugoslovanskimi registracijami. Iz Pliberke poročajo, da so v trgovinah vse pokupili in da je v Posojilnici opaziti nazadovanje menjanje šilingov v dinarje.

Od 4. julija naprej veljajo za tujce in Jugoslovane novi devizni predpisi, s katerimi skuša Jugoslavija izravnati plačilno bilanco, ustaviti odliv dinarjev in povišati priliv tujih deviz. Narodna banka Jugoslavije je 26. junija z odlokom določila, da jugoslovanski državljani in tujci po novem enkrat na leto smejo nesti iz Jugoslavije oziroma prinesiti v Jugoslavijo do 1500 dinarjev na osebo in sicer ob prvem izstopu iz Jugoslavije oziroma prvem vstopu v Jugoslavijo.

Guverner Narodne banke Slovenije je izjavil, da gre v prvi vrsti za zavoro, ki naj prepreči odliv dinarjev, drugi politiki pa menijo, da je ukrep trenutnega značaja, ki nima opravka z zapiranjem meja ali podobno. Seveda naj bi ta ukrep pospešil tudi doliv tujih deviz, sploh sedaj v času poletnega turizma.

Ukrep, ki ga skušajo izvajati z obmejnimi kontrolami in posebnim pečatom v potnem listu, je v Avstriji in Italiji izzval precejšnje razburjenje. Na Koroškem so protestirali namestnik deželnega glavarja Erwin Fröhbauer, ki je v telegramu Zemljariču izrazil upanje, da bodo ukrepi kmalu preklicani. Posebno ostro pa je reagiral zastopnik go-

spodarske zbornice Dermuth, ki je zahteval intervencijo zvezne vlade. Govoril je o vitalnih interesih Koroške, proti katerim deluje ta ukrep. Devizni predpis je označil kot negativni korak, ki prizadene posebno celovški gospodarski prostor in da se trgovine ne morejo odpovedati kupcem iz Jugoslavije. Tudi zastopnik za promet v Trgovinski zbornici je zahteval čimprejšnji preklic tega odloka. Zanimivo je vse, kakor, da ob tem ukrepu koroški gospodarski in finančni krogi soglasno govorijo o „vitalnih interesih“ in podobno, ko pa še ni dolgo od tega ko smo iz istih krogov slišali da ni nobenih potreb po regionalnih gospodarskih sporazumih. Čeprav devizni promet na noben način ni otežkočen, vidijo nekateri nevarnost za dobrososedske odnose in vidijo devizni odlok usmerjen proti integracijski politiki v Evropi.

Vsekakor novi predpisi ne bodo ostali brez posledic na trgovino v obmejnem območju. Tudi črni devizni trg bo gotovo bolj zacvetel kot dosedaj in bodo imeli obmejni organi precej dela. Kljub temu pa na Koroškem ni opaziti takšne panike, kot med gospodarskimi in finančnimi krogi na Tržaškem in Gorškem. Prezgoda je še za dolgoročneje ocene posledic tega ukrepa. Tudi prizadeti trgovci obmejnih krajev godrnjajo in jamrajo, po zadnjem navalu kupcev konec zadnjega tedna, ki je pomenil nepričakovani bcom, še nekoliko čakajo s svojimi dokončnimi ocenami.

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSKE IZSELJENCEV:

Skupno so se spomnili časa ki so ga preživeli kot pregnanci v tujini

Zveza slovenskih izseljencev je preteklo nedeljo v kulturnem domu „Danica“ v Šentprimozu v Podjuni izvedla svoj redni letni občni zbor s tradicionalnim srečanjem bivših pregnancev. Občnega zbora se je udeležilo lepo število članov ZSI, njihovih svojcev in prijateljev. S svojo udeležbo so ponovno izpričali zvestobo k svojemu narodu in tako tudi pokazali, da niso pozabili tistih težkih dni aprila leta 1942, ko so zaradi svoje narodne pripadnosti morali zapustiti svoje domove. Nikakor pa niso in ne bodo pozabili trpljenja dolgih let, ki so jih prebili v raznih taboriščih Nemčije, kjer so kot številke morali delati za Hitlerjeve oblastnike. Nihče ni vedel, kakšna usoda jih čaka, toda danes vemo, da se slovenski izseljenci ne bi nikdar več vrnili na svoje domove, če antifašistične sile ne bi ustavile zločinskega divjanja Hitlerjevih krvnikov.

Na to dejstvo je v svojih pozdravnih besedah opozoril predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl, ki je vodil nedeljski občni zbor. Predsednik pa je tudi naglasil, da so prav bivši izseljenci tisti, ki morajo opozarjati zlasti mladino, da se taki časi ne bi nikdar več ne vrnili. Nato pa je povzel besedo podpredsednik ZSI Matevž Wieser, ki se je v svojih izjavah spomnil tistih sotrpinov, ki so za vedno zapustili izseljensko družino. Njihovemu spominu so se udeleženci poklonili z enominutnim molkom.

Na občnem zboru pa je spregovoril tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter, ki je ob tej priložnosti povedal, da so tudi izseljenci v veliki meri doprinesli k temu, da je propadel tretji rajh, saj so s svojo nezlomljivo življenjsko voljo in upanjem v pravičnost premagali tiste, ki so sklenili uničiti slovenski narod. Predsednik ZSO je potem zavzel stališče k aktualnim narodno političnim vprašanjem, njegova

tozadavna iznašanja objavljamo na drugem mestu.

Odgovornost slovenskih izseljencev pa je prišla do izraza tudi v diskusiji, ko so nekateri udeleženci znova naglasili, da nikoli ne smejo pozabiti zakaj so morali iti v izgnanstvo. Hanzej Ogris je navzočim podal poročilo o delovanju komisije tako-

imenovanega Hilfsfonda, ki je svoje delo zaključila. Kot znano, je iz tega fonda nekaj sredstev dobilo tudi nekaj bivših koroških izseljencev. Tozadevno je bilo kritično ugotovljeno, da se te možnosti niso vsi, ki bi za to imeli pravico, poslužili.

Po razrešnici staremu odboru, je občni zbor izvolil novo vodstvo, katerega sestavljajo ponovno dosedanje predsedstvo in člani odbora. Po zaključku občnega zbora je sledil kulturni spored v katerem je nastopil mešani pevski zbor SPD „Danica“, ki je številne poslušalce pod vodstvom Hanzija Kežarja navdušil z ubrano zapetimi narodnimi, umetniški in borbenimi pesmimi. Udeleženci so si nato še ogledali slikovno razstavo Romana Verasa, nato pa so se še zadržali v prijetni družabnosti. Med udeleženci sta bila tudi predsednik NO ZSO Lipej Kolenik in predsednik ZKP Janez Wutte-Luc.

Slavistično-pedagoški seminar za učitelje na višjih šolah

Delovna skupnost za slovenščino na višjih šolah je ob začetku tega tedna organizirala v sodelovanju z Deželnim šolskim svetom trodnevni slavistično-pedagoški seminar za profesorje Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu in profesorje slovenščine na višjih šolah. Seminar je v imenu odsotnega predsednika Deželnega šolskega sveta za Koroško Karla Kircherja otvoril vodja seminarja dvorni svetnik dr. Valentin Inzko. Pomen teh seminarjev je v tem, da učitelji globlje spoznajo duhovno življenje in socialno fiziognomijo Slovencev, je dejal v uvodu dr. Inzko.

Mesto slovenščine v krogu slovanskih jezikov je obravnaval v prvem referatu univ. prof. dr. Gerhard Neweklowsky, vodja stolice Slavističnega inštituta celovške univerze. Podrobneje je analiziral mesto slovenskega jezika v skupini južnoslovanskih jezikov in vplive nemškega, madžarskega in turškega je-

zika ter romanskih in drugih jezikov na slovenski jezik. Medsebojne jezikovne vplive v nemško-slovenskem področju je obravnaval univ. prof. dr. Stanko Hafner, vodja slavističnega inštituta v Gradcu. Univerzitetni docent dr. Martin Jevnikar iz univerze v Vidmu pa je obravnaval vprašanja, ki se tičejo Slovencev v italijansko-slovenskem obmejnem področju, predaval je o slovenskem slovstvu v Furlaniji-Juljski krajini.

Mag. Tilmann Reuther, ki deluje na Slavističnem inštitutu celovške univerze je predaval o novih načinih učenja modernih jezikov. Predavanje o sedanjem znanstvenem stanju v raziskovalnem projektu, ki služi pregledu in kvalifikaciji slovenskih dialektov na Koroškem je zaključilo jezikovno tematiko tega seminarja, ta referat je imel univ. asistent dr. Erik Prunč iz Slavističnega inštituta graške univerze.

Z literarnimi vprašanji sta se ba-

vila univ. prof. dr. Matjaž Kmecl iz Slavističnega inštituta ljubljanske univerze in Lev Detela. Prvi je predaval o delu Josipa Jurčiča, ob stotnici pisateljeve smrti, drugi pa o slovenskem literarnem premiku (in odmiku) na nemški kulturni prostor.

O politični izobrazbi v šolah, ki je naloga vseh učiteljev je govoril mag. Dieter Pickl, iz 1. Zvezne gimnazije v Celovcu. Dr. Franc Sušnik, profesor Inštituta za biologijo na ljubljanski univerzi pa je predaval o problemih biologije v prostoru in času.

Predavanje o Združenih narodih, o njihovih možnostih in mejah v okviru sedanje svetovne politike, ki naj bi ga imel dr. Zdravko Inzko, je odpadlo, ker se je predavatelj-diplomat moral v okviru avstrijske delegacije udeležiti zasedanja KSZE v Madridu.

Prenovljen mejni prehod v Šentilju

30. junija so na prenovljenem mejnem prehodu Šentilj ob slovensko-štajerski meji odprli nov mejni prehod za tovorna vozila in s tem pred glavno sezono omogočili hitrejši prevoz vozil. V svojem govoru je republiški sekretar za promet in zveze Andrej Grahor dejal: „Mejni prehod je logično nadaljevanje Phyrnske avtoceste v Jugoslavijo, obenem pa pomeni ugodno varianto prehoda proti Jadranu. Mednarodni mejni prehod v Šentilju je najbolj obremenjen prehod na meji SFR Jugoslavije in Republike Avstrije, saj dnevno prestopi v Šentilju približno sedem tisoč osebnih in

POUDAREK TUDI NA RAZISKOVALNO DELO O MANJŠINAH

Dogovor med celovško in ljubljansko univerzo

Podpis dogovora o sodelovanju med celovško in ljubljansko univerzo zaključuje obdobje dolgoletnega tesnega sodelovanja med obema ustanovama, hkrati pa je začetek novega obdobja, v katerem bo formalno urejeno stalno partnerstvo na širšem področju kot doslej. Dogovor zaobsega namreč vsa temeljna in strokovna področja, ki so domača na obeh univerzah.

V pozdravnih besedah je prorektor prof. dr. Klingler ugotovil, da za tesnejše sodelovanje ne obstajajo samo znanstveni vzroki, temveč da naj je dogovor tudi znak za izgradnjo obojestranskega razumevanja. V zadnjih letih da se je sistematično poglobljalo sodelovanje med univerzama je povedal rektor dr. Hödl, ki je poudaril, da je na akademskih tleh lažje obravnavati kočljiva zgodovinska in politična vprašanja. Rektor ljubljanske univerze dr. Hodžar je pozdravil podpis pogodbe v Celovcu, ki je sledila pogodbi s Trstom. Tudi z Mariborom in Reko obstajajo podobne pogodbe, razgovori pa potekajo tudi že z Graško univerzo, tako da Univerza Edvarda Kardelja lahko govori o tem, da je sosedstvo zaokrožila. Dr. Hodžar je poudaril še pomen manjšine v tem prostoru.

V sedmih točkah so določili oblike sodelovanja med univerzama in sicer predvidevajo: izmenjavo pedagoškega in raziskovalnega osebja, podpiranje strokovnega izobraževanja pri mlajših znanstvenikih, sodelovanje pri skupnih znanstvenih prireditvah, izmenjavo informacij o znanstvenih prireditvah, skupno organizacijo takih prireditvev, izmenjavo literature in njeno objavlanje ter pospeševanje strokovnih in kulturnih stikov med študenti obeh univerz. Tretji člen dogovora pa poudarja pomen razširitve dosedanjega sodelovanja, ki jo je treba upoštevati v letnih načrtih. Pri tem zavzemajo posebno mesto študij slovenskega jezika in literature na celovški univerzi in študij nemškega jezika in literature na ljubljanski univerzi. Poudarjena pa so tudi raziskovalna dela v zvezi z manjšinami, narodnostnimi skupnostmi in migracijo.

Podpisne svečanosti so se med drugim udeležili tudi predsednik SAZU akademik dr. Janez Milčinski, dekan ljubljanske filozofske fakultete dr. Janko Pleterški, predsednik koroškega univerzitetnega združenja Hans Romauch in drugi.

Razgovori o izobraževanju dvojezičnih vrtnaric

Pretekli petek je bilo v Celovcu informativno srečanje med zastopniki koroških Slovencev in Koroškim deželnim šolskim svetom o vprašanju nadaljnjega rednega izobraževanja otroških vrtnaric. Ta razgovor na deželni ravni je sledil razgovoru na zvezni ravni konec zadnjega leta, kjer so obravnavali poleg abiturientskega tečaja tudi vprašanje dvojezičnih otroških vrtnaric.

Izobraževanje otroških vrtnaric je sicer v zvezni pristojnosti, vendar je to zadevo mogoče le urediti po predpisani uradni poti, zato je bil potreben tudi razgovor z uradniki deželnega šolskega sveta, ki bodo po tem stvarnem razgovoru posredovali stališča naprej do višjih forumov. Pogovor je teklo o rednem izobraževanju otroških vrtnaric v obstoječih zveznih ustanovah. S strani Slovencev je bilo povedano, da rešitve v okviru posebnih tečajev ali drugih izrednih oblikah niso sprejemljive. S slovenske strani je bilo poudarjeno, da ima v okviru rednega izobraževanja poleg jezikovne izobrazbe posebno mesto didaktika in metodologija dvojezične vzgoje. Zato je dvema urama prostovoljnega slovenskega pouka treba dodati še poseben pouk didaktike in ponovno uvesti prakso v dvojezičnih otroških vrtcih. Razgovor je teklo o tem, da bodo dodali dvema urama jezikovnega pouka v vseh štirih razredih šole eno

uro pouka didaktike v 2., 3. in 4. razredu, od predpisane prakse v otroških vrtcih pa naj bi tiste učence, ki imajo še dodatno slovensko izobrazbo, obiskale polovico prakse v enem od treh obstoječih dvojezičnih otroških vrtcih v Šentjakobu, Šentprimozu in Celovcu. Glede pouka didaktike in metodike je bil tudi še predlog, da se ta predmet poučuje v dveh urah, kar bi bilo povsem umestno pri posebni zahtevnosti in občutljivosti tega vzgojnega področja. Podroben predmetnik za didaktiko bo treba še izdelati.

Razprava o Kosovu

Na povabilo Zveze slovenske mladine je v ponedeljek predaval v Dijaškem domu SSD v Celovcu o dogodkih na Kosovu Jože Smole, član predsedstva CK Zveze komunistov Jugoslavije. V diskusiji je povsem izčrpno odgovarjal na vprašanja v zvezi z zgodovinskimi in aktualnimi vzroki razvoja v avtonomni pokrajini Kosovu.

Rektor Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani dr. Slavko Hodžar in rektor Univerze za izobraževalno vede v Celovcu dr. Günter Hödl sta v četrtek 2. julija svečano podpisala dogovor o sodelovanju med obema znanstveno-izobraževalnima ustanovama.

Zaključna prireditev domske skupnosti v dijaškem domu SŠD

„Na današnjem domskem večeru vam bomo pokazali, s čim smo se poleg šolanja še bavili v skromno odmerjenem času. To bo le majhen delček, kajti vsega se ne da spraviti na oder. Precej smo se ukvarjali tudi s športom, poleg tega smo letos prirejali še odprte mladinske pleske, na katere je imela možnost prihajati izvendomska mladina. Uvajamo se tudi v družbeno življenje in sicer s tem, da se udeležujemo prireditev v mestu. Hodimo na razstave, predavanja, diskusije, gledališče in druge kulturne prireditve.“

Tako je pretekli petek na zaključni prireditvi domske skupnosti dijaškega doma Slovenskega šolskega društva v Celovcu, udeležencem, predvsem staršem dijakov, ki med šolskim letom živijo v tem

mu. Spored je bil večinoma hudo-mušnega značaja. Iz obrazov nastopajočih je žarelo veselje ob koncu šolskega leta, ko bodo zvezski in knjige romale v omare, mladina pa na zaslužene počitnice. Kratki prizori oz. skeči so bili namenjeni profesorjem pa tudi življenju na vasi, kjer se ljudje ubadajo z drugimi skrbmi kot je „dolgačasno“ učenje. Pri sporedu so takorekoč sodelovali skoraj vsi dijaki, vsaj po starostnih stopnjah so bili vsi zastopani. Do izraza je prišlo tudi udeleževanje dijakov na glasbenem področju oz. glabeni šoli ter njihovo ukvarjanje s spoznavanjem umetnosti. Zaključni del sporeda je bil posvečen 40-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega

zavodu, med drugim povedala Marica Hribnik, ko jim je izrekla dobrodošlico in potem še vodila potek sporeda. Seveda je slednja ob tej priložnosti izrazila zahvalo za zanimanje, ki so ga pokazali starši, vzgojitelji, profesorji in funkcionarji Slovenskega šolskega društva.

Tako je s kulturnim sporedom pričel Franci Karničar, ki je prebral zanimivo zgodbo (v posrečenih rimah), kako dijaki preživljajo čas med šolskim letom oziroma v do-

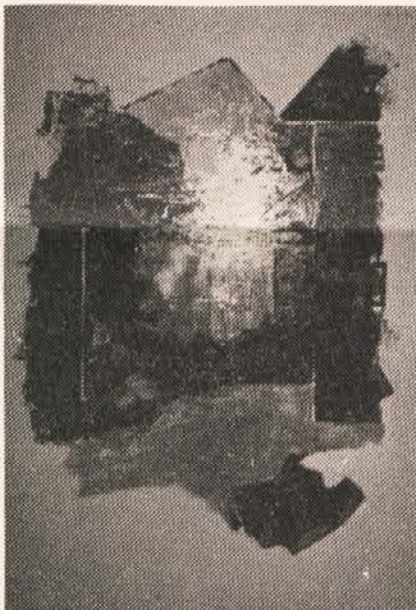
naroda. V tem okviru so pripravili recital z diapozitivi s čimer so predstavili znanega slovenskega likovnega umetnika Nikolaja Pirnata, ki je upodobil obdobje pred drugo svetovno vojno in grozote fašizma, katerega žrtev je bil tudi umetnik sam.

Čeprav spored kot tak ni bil posebno kvaliteten, dijakom kljub temu gre vse priznanje, saj so ga pripravili kljub zaključnim izpitom. In že samo to je mnogo, mnogo zaradi tega, kre so pokazali odnos do kulturnega udejstvovanja in želje, da po svojih možnostih dokažejo, da želijo biti tvoren člen v življenju naše narodne skupnosti.

„Clastra“

„Slika, ki se opira na nove umetnostne oblike, in ki je posebno zbuja pozornost v nas“ — takšna je bila kritika žirije ex-tempora v Špetru Slovenov v Italiji na sliko Rudija Benetika. Kot smo že zadnjič poročali je Rudi Benetik dosegel izvrstno 4. mesto.

„Clastra“ (hribovska vas v Benetiki) je ustvarjena v lak-tehniki. Skratno, opekasto, rdečo in rumeno barvo je Benetik v hitri nanašal na iverno ploščo s široko veslico. Izbral je motiv iz vasi, ki jo je leta 1976 močno prizadel potres. Slika je zbudila zanimanje, že na otvoritvenem dnevu razstave so kazali trije interesi svoje zanimanje.

Šentjakob je prisluhnil slovenski pesmi

V okviru slovesnosti, ko je Šentjakob v Rožu postal tržna občina, so tudi kulturni dnevi z razstavo slik koroškega slikarja Josefa Tichyja in drugimi kulturnimi prireditvami. V sklopu teh prireditev je bil v soboto kulturni večer, ki ga je organiziralo domače Slovensko prosvetno društvo „Rož“. Nastopali so mešani pevski zbor „Rož“ pod vodstvom Lajke Milisavljevič, folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple, ki jo vodi Uršic Travdi; tamburaški zbor SPD „Jepa-Baško jezero“, pod vodstvom Erike Vrolich in moški pevski zbor SPD „Kočna“ iz Sveč, ki ga vodi dr. Anton Feinig.

Prireditve se je odvijala v nabito polni dvorani šentjakobskega kulturnega doma. Med poslušalci je bilo tudi precej tujih gostov, ki so na letovanju v naših krajih. Le-ti so tako imeli priložnost spoznati del naše kulturne zakladnice. Spored je bil bogat in pester, da je temu res tako, so potrdile navdušene ovacije nastopajočim.

Med številnimi poslušalci, ki jih je v imenu SPD „Rož“ pozdravil predsednik SPD „Rož“ Franci Janežič, je bil tudi znani koroški skladatelj, domačin Anton Nagele. Tih in skromen mož, ki ga je močno prevzelo, ko je mešani pevski zbor „Rož“ zapel njegovo skladbo Jesenska setev (tekst napisala Milka Hartman). Pesem je bila prvič zapeta v Šentjakobu in to celo ob navzočnosti skladatelja, kar

predstavlja veliko priznanje in hvalnost, ki jo čutijo pevci do svojega domačina oziroma ožjega rojaka. Ob tej priložnosti so predali skladatelju šopek cvetic, kar ga je vidno razveselilo.

Sobotna prireditev je predstavljala drobec slovenske kulturne dejavnosti na Koroškem, ki je zlasti ugajala kot smo že omenili, tujcem, ki se nahajajo v naših krajih in številnim domačinom, ki ponavadi ne obiskujejo naših prireditev, ki pa so tako imeli priložnost spoznati, kaj vse ustvarja naše ljudstvo n kulturnem polju. Sobotna prireditev je lep doprinos k medsebojnemu razumevanju, saj je smisel kulturnih dnevorov prav v tem, da se oba naroda zblížata in da se odstranijo zapreke, ki ovirajo plodno sodelovanje, ki je v interesu vseh. Pesem in glasba ne pozna meja in zato je ravno na tem področju treba pošteno zaorati ledino, in se prizadevati, da pri tem ostane.

Povezavo skozi spored je suvereno vodil mladi dr. Franci Serajnik v obeh deželnih jezikih.

Naj ob tej priložnosti še popravimo napako, ki se nam je primerila v zadnji številki, kjer smo pomotoma zapisali, da je na zaključni nedeljski prireditvi (28. junija) v okviru predstavitev kulturnih društev v novi tržni občini Šentjakob, mešani pevski zbor „Rož“ dirigiral Lajko Milisavljevič. To ne drži, kajti tokrat je zbor vodila Simona Pörtlisch.

Tudi v Bilčovsu podelili bralne značke

V zadnji številki našega lista smo poročali o podelitvi bralnih značk v dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu in v Selah-Kotu, kjer se mladina že nekaj let poteguje za bralne značke slovenskih pisateljev. Tisti, ki se mentorsko s tem ukvarja, ve kako težko je pridobiti mladino za branje. Kljub temu pa otroci, ki enkrat začnejo čitati, hitro vzljubijo knjigo in ji po navadi ostanejo zvesti vse življenje, kajti branje človeku daje razvedrilo, znanje in s tem kulturno razgledanost.

Zato smo zelo veseli, da je to tekmovanje za bralne značke prišlo tudi v Bilčovs. Čeprav se je tokrat za bralne značke potegovalo skromno število mladine, je to vendarle spodbuden začetek, ki bo v prihodnje gotovo rodil večji uspeh. Podelitev je bila preteklo soboto v okviru prireditve ob zaključku glasbenega pouka. Bralne značke je podelila nameščenska Slovenske študijske knjižnice v Celovcu, Irena Valentinič. Poleg tega je mladim bralcem še izročila lepa knjižna darila in apelirala na starše, naj spodbujajo svoje otroke k branju, kajti to jim bo ogromno koristilo v življenju.

Vodstvu Slovenske študijske knjižnice ob tej priložnosti čestitamo, da je tekmovanje za bralne značke vključilo v svoj delovni načrt, saj s tem opravljajo zelo pomembno vlogo pri širjenju slovenske tiskane besede. Zato upamo, da bo v prihodnje tekmovanje razširilo še na druga krajevna prosvetna društva in da bo v to dejavnost vključilo tudi Prušnikovo bralno značko, ki je bila letos ustanovljena.

Delo glasbene šole že rodi bogate sadove

Ko je leta 1978 Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku s pomočjo Slovenske prosvetne zveze pričelo uvajati glasbeni pouk, je v uspeh take kulturne dejavnosti marsikdo podvomil. Danes je glasbeni pouk, ki zdaj stoji pod okriljem obeh kulturnih organizacij naše narodne skupnosti, že pomemben faktor v vzgoji novih glasbenih talentov. Glasbena šola čedalje bolj dobiva značaj institucije, mimo katere ne morejo niti tisti, ki ji najbolj nasprotujejo. Kajti sadovi glasbene šole že rodijo bogate sadove. To se predvsem odraža pri krajevnih društvih, kjer tak pouk poteka in kjer mladi učenci že tvorijo močno glasbeno-pevsko dejavnost. Zaupanje, ki so ga starši poklonili od vsega začetka organizatorjem in učiteljem glasbene šole, se je izkazalo za pravilno, saj ponekod nastajajo že problemi zaradi močnega zanimanja za glasbeni pouk.

Na tem mestu pa je treba naglasiti, da je glasbeni pouk kljub šolnim posameznim učencem oziroma staršem, povezan z velikimi finanč-

kulturnih in političnih organizacij koroških Slovencev, namreč, da bi uradne oblasti glasbeno šolo prevzele v svoje finančne načrte, kar bi na osnovi člena sedem državne pogodbe moralo biti povsem naravno. Glasbeni pouk zdaj obiskuje skupno 280 otrok, kar je izredno veliko število, po drugi strani pa za organizatorje prav tako veliko breme. Toda vsaka še tako boleča investicija v vzgojo in izobrazbo mladine na kulturnem področju se kmalu obrestuje in rodi bogate sadove.

Temu smo bili priče zdaj, ko je tudi glasbena šola potegnila svojo bilanco in se je mladina po zaključnih instrumentih — predstavila javnim znanjem — igranjem na raznih instrumentih — predstavila javnosti. To se je dogajalo v Pliberku, Šmihelu in v Bilčovsu. Glasbeni pouk pa poteka tudi v Vogrčah, Božjem grobu, v Celovcu (Dijaški dom SŠD, Marijanišče, Provincionalna), v Svečah, Šentjanžu v Rožu, Šentjakobu v Rožu in v Ločah. Povsod so dijaki dobili spričevala in kot že zapisano, so se ponekod predstavili na posebnih prireditvah. Na prireditvi v Miklavževi dvorani v Bilčovsu preteklo soboto, smo bili priča, kaj so se tamošnji obiskovalci glasbenega pouka naučili med letom. Prišlo je lepo število ljudi,

posebno staršev, da prisluhnejo, kaj jim bodo zaigrali njihovi sinovi in hčerke. Mladi glasbeniki so nastopali kot solisti na klavirju, s harmoniko, s flauto in na kitari, dali pa so seveda tudi skupen koncert.

Iz izvajanj mladih glasbenikov smo lahko ugotovili, da so se učitelji z njimi temeljito trudili in da so mladi tudi prispevali svoje, tako da so lahko vsi ponosni — učenci, učitelji, starši in seveda publika, ki je navdušeno nagradila posamezne točke nastopajočih in jim s tem dala vse priznanje. Iz teh mladih talentov se bodo s ča-

som — če bodo potrpežljivi in pri-dni, gotovo razvili dobri glasbeniki. Kajti vsak izmed njih ima veliko priložnost, ki jo je treba izkoristiti. Prav gotovo pa bodo to morale izkoristiti naše kulturne organizacije, da bodo te mlade glasbenike pričele vključevati v njihovo delovanje na glasbenem — tudi zborovskem področju, kjer vedno manj-ka tako pevcev kot zborovodij.

Kot zastopnik glasbene šole je zbrano občinstvo pozdravil Herbert Seher, ki se je zahvalil tudi učiteljem za njihov trud, katerega so posvetili našim mladim glasbenikom.

Koroški partizanski pevski zbor je pel na Pohorju

Prejšnjo soboto 4. julija je imel Koroški partizanski pevski zbor svoj peti nastop. Vabil ga je Občinski odbor Zveze združenj borcev Radlje ob Dravi, da bi skupaj z radeljskim moškim zborom „V. Harkov“ oblikoval podravsko regijsko proslavo ob Dnevu borca na Bol-fenku na Pohorju.

Ko smo se vzpenjali po gozdni poti proti pevski koči radeljskih pevcev, (ki je edina tovrstna koča v Evropi), nas je pozdravila godba mežiških rudarjev s koračnico. V sporedu proslave smo zapeli pet pesmi. Naša borbeni pesem se je razlegala prek svobodnih pohorskih gričev in gozdov, kakor da bi uresničevali naročilo Otona Župančiča:

Vrzi pesem v svet,
Blegoš jo bo čul,
Krim odmev bo dal,
v vse vetrove jo tresel,
eden jo bo na Pohor nesel!

Veliko število udeležencev proslave je našo pesem pozdravilo z navdušenjem, prav tako pa tudi borbene partizanske in revolucio-

narne pesmi radeljskega moškega pevskega zbora. Obema je dirigiral naš dirigent prof. Branko Čepin, ki ima tudi največ zaslug, da je prišlo do tega skupnega nastopa.

4. julija - Dan borca - praznuje vsa Jugoslavija v spomin na 4. julij 1941, ko je v tedanji okupirani Evropi Komunistična partija Jugoslavije pod Titovim vodstvom izdala razglas o splošni vstaji in oboroženem boju proti okupatorjem do dokončne zmage. Iskra upora se je razplamtela v mogočen požar. Že 7. julija je počila prva puška v Srbiji, 14. julija v Črni gori, 22. julija v Tacnem pri Ljubljani, 27. julija na Hrvaškem in v Bosni in v Hercegovini in končno 11. ok-

tobra v Makedoniji. Plamen upora se je kmalu prenesel tudi na naša tla, saj so slovenski rodoljubi kaj kmalu začeli netiti upor proti nacifašizmu na avstrijskih tleh. Prav zato je Dan borca tudi naš praznik.

Se nekaj novic iz delovanja zbora

● Naš naslednji nastop bo dne 21. julija na osrednji prireditvi ob 40-letnici vstaje slovenskega ljudstva na Trgu revolucije v Ljubljani. Peli bomo skupaj z vsemi slovenskimi in Tržaškimi partizanskim pevskim zborom. Predviden je direktni TV-prenos ob 21. uri po poletnem času, na kar opozarjamo vse naše prijatelje, ki sprejemajo ljubljanski TV program.

● V času od 30. 8. do 6. 9. t. l. bomo imeli na morju v Strunjanu intenzivni pevski seminar s predavanji, z izletom in nekaj nastopi. Učili se bomo nov program - za vse, ki bi radi pristopili, je to idealna prilika. Torej vabljeni!

Dijaški kulturni dnevi - Kako naprej?

Prenatranost trenutne kulturne ponudbe, in kroničen desinteres sta poleg lepega vremena bila glavni vzrok, da se pričakovanja organizatorjev dijaških kulturnih dni na slovenski gimnaziji niso popolnoma uresničila. Štiridnevno prireditev prejšnji teden, ki sta jo organizirali zastopstvi dijakov 1. Zvezne gimnazije in Zvezne gimnazije za Slovence, je obiskalo povprečno okoli 40 do 50 šolarjev, le pri otvoritvi je bilo navzočih precej več dijakov. Zaradi udeležbe in zanimanja profesorjev obeh šol pa so bili dijaki precej razočarani, profesorje, ki so se udeležili dijaških kulturnih dni lahko sešteješ na eni roki. Vse to pa ne pomeni, da bi bila iniciativa dijakov obeh gimnazij neuspeh. Nasprotno, eden najaktivnejših dijakov s 1. gimnazije je dejal: kdor je prišel iz zanimanja, ta je gotovo ostal, in tudi zastopnik slovenskih dijakov Gabrijel Wutti iz Ločila je bil prepričan, da se je razumevanje med dijaki povečalo na podlagi skupnega delovanja in diskusij. Na vsak način bodo dijaki pretehtali izkušnje, da bodo v prihodnje rezultati še boljši.

Težišče dijaških kulturnih dni je bilo tokrat na predstavitvi sodobnih koroških literatur. Iz svojih del so brali Christian Pacher, ki je bral ob otvoritvi; Josef Uhl, ki piše liriko in prozo; Martin Diller, ki obravnava odnos človeka do človeka in človeka do stvari; Kristijan Močilnik, ki je bil aktiven kot izdajatelj šolskega glasila „Elephant“; Janko Messner,

pil je tudi Sigo Greschitz kantavtor in jazz-er iz okolice Feldkirchna ter Wolfgang Guggenberger, ki igra na E-kitaro in alt-saksofon.

Kot smo že poročali sta ob otvoritvi zapela oba šolska zbora ter glasbena skupina Jagadani iz slovenske gimnazije. Svoje delovanje pa je predstavila tudi skupina Collage, ki izdaja publikacijsko revijo za mlade koroške literate in prinaša med drugim tudi družbeno-kritično prozo in liriko. V posebni delovni skupini sta Bernhard Bünker in Del Vedernjak vadila z dijaki, kako se delajo (kako

delati) radijske igre in kako se pri takšnem delu lahko razvija osebnost posameznika.

Navdušila igralska skupina

Posebno navdušila je dijake zadnji dan igralska skupina ALK 6. razreda glasbene gimnazije v Vetrinju. Med poslušalci je vladala popolna tišina ko je skupina predvajala kritično igrano „Gerhard Wiener ne bi bil mrtev ali Šola nima opravka z njegovim samomorom“. Igra, ki jo je napisal dunajski avtor Erich Ledersberger prikaže mrzli odnos šole in njenih reprezentantov-učiteljev do življenja šolarjev. Profesorji so na nekem tečaju zasačili dijakino in dijaka skupno v postelji. V konferenčni sobi nato mrzlično iščejo rešitev oz. kazni, da bi s tem oprali ugled šole. Kljub temu, da vsi niso istega mnenja izključijo fanta iz šole, deklica sme ostati. Dijak, ki je tudi doma v družini „črna ovca“ napravi samomor. Spet je videti profesorje v konferenčni sobi, kako zavračajo vsakršno krivdo v zvezi s samomorom in jim je spet največja skrb varovati ugled šole. Punca, ki se je najprej zaradi številnih pritiskov distancirala od fanta, obsoja postopanje in obnašanje odgovornih, ampak tudi fanta, ki je napravil sa-

momor, Prepričana je, da se je treba boriti proti razmeram, ne pa resignirati in končati samega sebe. Igra je navdušila gledalce, obravnavala je tudi še druge strani nedemokratskih razmer v šoli. Številni obiskovalci so bili mnenja, da bo takšno igrano še večkrat treba igrati med mladino in tudi odraslimi. Kdor si bi vsaj deloma rad ogledal izvlečke iz igre ima izvrstno možnost 31. avgusta v avstrijski televiziji na 2. programu, v okviru oddaje, ki bo obravnavala problem samomorov dijakov bodo kazali posnetek iz te igre.

Presenetljive uspehe je imelo tudi lončarsko delo, 2 člana skupine X-art sta posredovala svojo spretnost dija-

Bazar tretjega sveta

kom, ki očitno v okviru normalnega pouka nimajo pravih možnosti se razvijati na tem področju ročnega dela. Kot je bilo slišati tudi za takšno delo ni denarja v naših šolah.

Tudi bazar 3. sveta je deloval uspešno. Prodajanje robe iz dežel tretjega sveta je zbudilo veliko zanimanja, pravijo pa, da bi vse bilo še boljše, če bi dijaki iz šole imeli že več razumevanja za probleme dežel v razvoju.

V okviru kulturnih dni so bile na ogled tudi razstava o dvojezičnosti, ki so jo že ob drugi priložnosti predstavili dijaki slovenske gimnazije. Svoje slike sta razstavljala Christian Aki Gutleb in Werner Lassnig.

Manjšinsko vprašanje je bilo navzoče v raznih diskusijah v okviru literarnih tem in v številnih živahnih diskusijah v odmorih. Da pa takšno dejansko zблиžanje med dijaki ni preveč po volji tistim, ki drugače zmeraj trobijo v rog sprave, priča le medlo poročanje o tem dogodku v koroških javnih občilih.

Christian Pacher bere iz svojih del

ki je posebno za to srečanje napisal v nemščini „Die Nuggat-Eis-Bombe“, kjer satirično opisuje zadržanje Slovenca, ki se čuti povsod ogroženega; Bernhard C. Bünker, ki piše liriko in prozo v narečju; Anton Dekan, ki se je letos udeležil branja za Bachmannovo nagrado; Heinz Weixelbaum, ki piše liriko in prozo „iz notranjosti“; brala je tudi Corinna Prosegger ter Erhard Zach, ki se bavi z onesnaženjem okolja, s šolo in vojsko. Nastop

„Naš otrok“ gre v počitnice

S koncem šolskega leta zapira svoja vrata tudi dvojezični otroški vrtec „Naš otrok“ v Celovcu. Na zaključni prireditvi v četrtek prejšnjega tedna so otroci vrtca s pesmijo in plesi pokazali svoje napredke in razveselili navzoče starše. Iz ust vzgojiteljice smo zvedeli, da so napredki opaziti posebno na jezikovnem področju. 14 otrok letos zapušča otroški vrtec in bo vstopilo v osnovno šolo, vsi ti šolobvezni otroci so dobili ob slovesu kot darila podarjene knjige. Pred sednica društva „Naš otrok“ Majki Šikoronja je želela otrokom v novem okolju veliko uspehov in opozorila, da bo jeseni obstajala ponovno možnost za dvourni jezikovni pouk v okviru otroškega vrtca.

Letos je obiskovalo skupno 20 otrok jezikovni tečaj, ki sta ga vodila Re-zika Iskra in Danilo Prušnik, tudi za prihodnje leto se priporočata. Mladi obiskovalci jezikovnega tečaja so ob tej priložnosti prejeli iz rok Danila Prušnika spričevala, ki jim potrjujejo uspešen obisk.

Iz svojih del je brala najmlajšim Milica Hrobath, ki se je pred kratkim predstavila s knjižico otroških pesmi. V obeh deželnih jezikih je v pogovoru in predvajanju pesmi pritegnila živo zanimanje otrok in staršev.

V otroškem vrtcu je še nekaj prostih mest za prihodnjo sezono, zato priporočamo, da se naj zainteresirani že zdaj javijo pri vodstvu vrtca.

Kotmara vas

Zadnjo soboto je Slovensko prosvetno društvo Gorjanci iz Kotmari vasi čestitalo Mihi Packu iz Plešivca ob njegovi 50-letnici. Na domu, ki ga rodovina Krznarjev iz Plešivca vodi neprenehoma že od leta 1641 naprej, je jubilaru zapel mešani pevski zbor in mu izročil darila. Miha Pack je bil od leta 1946 skoraj 30 let odbornik SPD Gorjanci in igralec ter pevec domačega društva.

Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Zveza koroških partizanov
Področni odbor Pilberk

Slovensko prosvetno društvo
„Edinost“ v Pilberku

V A B I L O

OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA

VABIMO NA

2. spominski pohod na Komelj „Po poteh Domnove čete“

ki bo v nedeljo 19. julija 1981

Zbirališče je od 8. do 8.30 ure (po avstrijskem času) pri tovarišu Janku Apovniku v Borovju štev. 32 pri Pilberku (Woroujach bei Bleiburg). Apovnikova hiša je ob cesti, ki vozi iz Pilberka proti državni meji - Holmec, 2 km pred mejo na razpotju Šmarjeta - gostilna Kos.

Odhod od Apovnika bo ob 8.30 uri preko Šmarjete do spomenika padlim partizanom na Komelju, kamor bomo prispeli ob 12.30 uri, kjer bo kratka spominska svečanost potem pa partizanski miting. Za malico in pijačo bo preskrbljeno. Ob 15.30 uri skupen odhod v dolino.

Na pohodu bomo obujali spomine na težke čase naše narodno osvobodilne borbe in se spominjali vseh tistih, ki so v tem težkem času trpeli in dali svoja življenja za našo svobodo.

Na ta II. spominski pohod vabimo vse, posebno še naš mladi rod, da se bo še bolj seznanil z našo slavno preteklostjo.

Pot pohoda je dolga 10 km v eno stran. Za tiste, ki imajo s seboj otroke, pa je možno, da se priključijo pohodnikom sredi poti pri Tomažu v Šmarjetu. Za vse tiste, ki pa te poti ne zmorejo zaradi bolezni ali starosti, pa je zbirno mesto pri spomeniku ob 12.30 uri.

PRIREDITVE

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na

IZLET NA MONT BLANC
koncem meseca avgusta.

Interesenti naj javijo svojo udeležbo do 31. julija 1981 na sedež Slovenskega planinskega društva, 9020 Celovec, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 ali 32 5 94

Za trening bosta dva izleta - na Großglockner in Venediger. Termine bomo pravočasno objavili v naših listih.

Vodja alpinističnega oddelka
Marjan Tschertou

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu v Rožu vabi na

POLETNO NOČ
v šolatu

v soboto 25. julija 1981 ob 20. uri v Šentjakobu v Rožu. Za zabavo bo igral znani ansambel „Fante treh dolin“ iz Slovenije.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ Skofiče vabi na

KULTURNI VEČER

v soboto 18. julija 1981 ob 20.30 uri v gostilni Bürger v Skofičah. Nastopajo: mešani pevski zbor SPD „Edinost“ Skofiče Janšev okef tamburaši SPD „Zvezda“ Hodiše Vljudo vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na

8. POLETNO NOČ

v soboto 11. julija 1981, s pričetkom ob 20. uri pri občinskem kopališču v Železni Kapli. Igra in skrb za prijetno razvedrilo ansambel „Fante treh dolin“. Za pijačo, jedi in veselo družabnost je poskrbljeno!

Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobri vasi vabi na

KULTURNI VEČER

v četrtek 16. julija 1981 ob 20. uri v Kulturnem domu v Dobri vasi. Nastopajo: tamburaški zbor SPD „Zvezda“ iz Hodiš, pod vodstvom Dorice Sabotnik; mladinska folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple, vodi Uršic Travdi; MPZ „Srce“ iz Dobre vasi, pod vodstvom Albina Kranjca in duo iz Roža (Magdalena Wieser in Micka Miškulnik)

Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v Žitari vasi vabi na

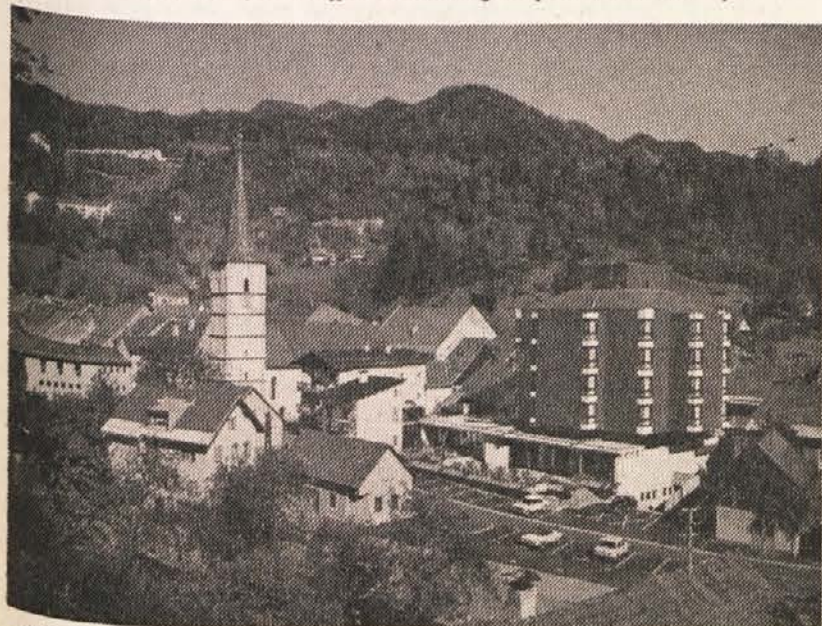
VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

v nedeljo 12. julija 1981 ob 20. uri v gostilni Rutar v Žitari vasi. Nastopajo: MPZ „Srce“ iz Dobre vasi, Plazniška dekleta, moški zbor ter folklorna skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi

Poleg gospodinstva hotel Obir opravlja tudi važno narodnopolitično delo

Smo sredi turistične sezone, ko imajo gostinska podjetja polne roke dela. Eno izmed takih podjetij je hotel Obir v Železni Kapli. Kot znano, je ta objekt last Koroške turistične družbe in je po svoji geografski legi posebna zanimivost. O položaju tega podjetja, o njegovih uspehih in težavah smo se pogovorili z direktorjem tovarišem Ivom Siličem, ki je brez dvoma glavna gonilna sila v tem gostinskem podjetju.

Ivo Silič že četrto leto uspešno vodi hotel Obir, predtem pa je deloval v gostinstvu v Izoli, izpopolnjeval pa se je med drugim tudi v Švici. V gostinstvu deluje že od svojega štirinajstega leta in ima vse tozadevne kvalifikacije in kajpada tudi bogate praktične izkušnje.

SV: Že predno je hotel Obir v Železni Kapli bil zgrajen, se je čestokrat postavljalo vprašanje, zakaj hotel v kraju, ki nima izrazitih turističnih pogojev, ko hotel že nekaj let obratuje, je tako vprašanje odveč, bolj nas zanima, kako uspešno je delovanje tega gostinskega obrata?

Silič: Hotel Obir brez dvoma stoji v kraju, kjer se turizem še ni dovolj razvil. Zato pa ima tudi prednost napram drugim turističnim krajem, saj je okolica v kateri se nahaja takorekoč nedotaknjena. Gost, ki prihaja k nam ima dejansko možnost oddiha v naravi.

SV: Vendar kljub temu menimo, da gost zahteva več kot samo nedotaknjeno naravo, čeprav je to dandanes skoraj že redkost?

Silič: Brez dvoma je gostu treba nuditi več. V hotelu Obir se tega zavedamo. Za naše goste prirejamo razne prireditve kot je predstavitev kulturnega delovanja pevskega zbora in folklorne SPD „Zarja“. Prirejamo ples, piknike na prostem, če kdo želi bolj razgibane družbe, ima to možnost v našem disco baru. Ob tem ne smemo po-

zabiti, da poleg domačega društva vabimo tudi ansamble sosednjih društev, zlasti Obirski ženski oktet. Tako naš hotel opravlja tudi drugo, po mojem zelo pomembno funkcijo, namreč, da goste, ki prihajajo iz raznih evropskih dežel seznanjamo o prisotnosti slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

SV: Kaj pa gostom sicer še nudite, saj so te prireditve večinoma večer, kaj pa čez dan?

Silič: Poskrbljeno imamo tudi za to. Imamo namreč svoj mali avtobus in vsak dan prirejamo izlet. Tako imajo gostje na voljo iti na kopanje na kakšno izmed bližnjih jezer, nakupovalno turo v Trbiž ali pa na izlet na Großglockner, skratka možnosti je mnogo. Vendar moram reči, da večina gostov želi počitek.

SV: Železna Kapla velja tudi za zdravilišče, ali gostje prihajajo tudi na zdravljenje?

Silič: Prav, da ste me vprašali, ker sem to želel nakazati že prej. Seveda prihajajo gostje tudi na zdravljenje. Kot znano je kapelško kopališče primerno za zdravljenje ožilja srca in revmatizma. Prav za-

to pa je mirnost kraja in lepa okolica za tovrstno zdravljenje idealna.

SV: Kakšen pa je sestav vaših gostov, od kod prihajajo?

Silič: Največ jih pride iz Anglije in Holandske, precej tudi iz Nemčije med tem ko je Avstrijev in Jugoslovancev manj.

SV: In kako tozadevna organizacija, propaganda?

Silič: Deloma s svojo lastno propagando, v glavnem pa sodelujemo z jugoslovanskim Jugotursom v Londonu, ki nam goste pošilja preko brniškega letališča. Ta agencija nam letno preskrbi dva do tri tisoč nočitev. No, če sem prej omenil lastno propagando, bi tu še dodal, da naše solidne usluge govorijo zase. Najboljše potrdilo, da so gostje zadovoljni je, da se vedno spet vračajo. V gostinstvu pa stalni gostje nekaj pomenijo. To pa je za naš hotel zelo pomembno.

SV: Najbrž pa imate kljub povedanemu tudi težave, pri tem mislimo na konkurenčnost turističnih krajev ob jezerih.

Silič: To je brez dvoma upravičeno vprašanje. Konkurence se v glavnem ubranimo s cenami. Smo namreč za 30–50 odstotkov cenejši kot v znanih turističnih centrih. To se seveda občutno pozna pri naših dobičkih, saj smo po uslugi prav tako kvalitetni kot drugje. Rešuje nas pač to kar sem že prej omenil, dobra zasedenost v letnem času. Kajti boljše je biti zaseden kot imeti visoke cene in prazne sobe.

SV: Kako pa vaše obratovanje izgleda pozimi?

Silič: Tu moram priznati, da imamo težave. Računali smo in seveda še računamo na uresničitev smučarskega projekta na Peci in da bo odprto Pavličovo sedlo za mednarodni promet. Zdaj pa je situacija taka, da so dobra smučišča precej oddaljena. Zato pozimi obratujemo, vendar z velikimi obratnimi stroški.

SV: Ali to morda daje vtis, da je hotel odveč?

Silič: Ravno obratno, če bi v Železni Kapli bilo več hotelov, bi to bilo samo dobro.

SV: Potemtakem opravljate pionirsko delo?

Silič: Postavitev hotela v Železni Kapli je brez dvoma zelo pogumen korak in mislim, da je to bilo prav. Naš hotel je Železno Kaplo gospodarsko zelo okrepil. Naši gostje ne prinašajo samo dobička nam, ampak tudi trgovinam in obrtnikom. Pri nas se ustavljajo številni izletniki, ki v Železni Kapli vedno kaj kupijo. Posebno pa je naš hotel vplival na razvoj turizma v naši občini. Tako je v naši občini leta 1979 bil dosežen nov rekord v turizmu na Koroškem; ko je poraslo število gostov za 44 odstotkov. Le-

ta 1980 smo v občini imeli 6.000 gostov oziroma skupno 40.000 nočitev.

Poleg gostinskega pomena, hotel Obir opravlja tudi važno narodnopolitično funkcijo. Že samo to, da goste na naših prireditvah seznanjamo s kulturo slovenske narodne skupnosti, da je kraj srečanja domačinov v Železni Kapli in tako prispeva k dobremu sožitju obeh narodov v deželi in nenazadnje naš hotel tudi doprinaša k pozitivni zdraviliškega turizma v občini. V kraju smo ustanovili turistično društvo, v okviru katerega hotel izredno dobro sodeluje. Naš hotel je Železni Kapli dal novo zunanjo podobo, slovenskemu človeku pa daje občutek večje samozvesti, saj vsi vedo, da je hotel last slovenskih gospodarskih organizacij, konkretno, Južnokoroške turistične družbe, katero sestavljajo Alpežur Škofja Loka, Zveza slovenskih zdravnikov v Celovcu, domača Posojilnica in deset domačinov zasebnikov v Železni Kapli. Nenazadnje dajemo tudi nekaterim domačinom stalno zaposlitev.

SV: Kakšna pa je kapaciteta hotela Obir?

Silič: Imamo 48 dvo- oziroma večposteljnih sob ali 88 ležišč, restavracijo za 150 gostov, kavarno in discobar.

SV: In kakšna je vaša želja za bodočnost?

Silič: Da bi bilo vedno dovolj gostov, da se bi kmalu uresničile že prej nakazane potrebe – Peca, Luže, Pavličovo sedlo in še kaj. Najbolj pa želimo, da bi čimprej odplačali investicijske kredite, ki nas trenutno še bremenijo in da bi s pridobitvijo novih družabnikov še bolj pospešili razvoj turizma v tem delu Koroške.

Z direktorjem hotela Obir
Ivom Siličem
se je pogovarjal Andrej Kokot

Valentin Polanšek

89

BRATOVSKA JESEN

II. del

Zdaj šele je Matevž ugotovil, da pravzaprav ni oborožen. Spomnil se je Nadjine pištole, ki je še vedno tičala v skrivališču v bunkerju: Ko bi bilo časa, skočim po njo. Pa to naredim drugič. Komandant Lenart je vendar videl, da sem golorok partizan. Zakaj pa je potlej vabil? Morda gremo kam v akcijo po orožje? To ga je Matjaž naučil in tudi sam je že davno prišel do spoznanja, da pri partizanih čim manj sprašuješ. Kar moraš vedeti, ti bodo že povedali. To pa zadostuje.

Tako je torej Matevž korakal neoborožen proti nočnemu cilju.

Pot je bila dolga in naporna. Šlo je navzgor, pa spet kratko po udrtinah navzdol, po divjih stečinah, čez drn in strm, skozi lesove in prek planjav, borec za borem. Vedno spet in spet je prišlo šepetaje povelje od spredaj: Vezo držati! Stroga tišina! Vezo držati!

Cez kaki dve uri se je reko: Kolona stoji! Vsak se je zleknil na tla, kjer je obstal. Ponekod so bili še sledovi snega in zimske zmrzali. Tam ni bilo dobro sedeti.

„Partizan si tudi stoji vse uredi. Celo naspi se, če je treba!“ je prijazno bodril mlad borec pred Matevžem.

Pa tudi med pohodom se moraš kdaj za silo naspati! Partizan zmore vse!“ je bil drug borec za njim še bolj neupogljiv.

Borba je bila kratka. Vendar je trajalo uro in še več.

Matevž je stal na svojem določenem mestu. Kot je četni komandir zapovedal. In je bil spet na mestu, kamor ga je klical. Da se je natovoril s puškami in municijo.

„Ne, tovariš, toliko ne boš zmogel, oddaj saržerje in dve puški! Pot je navkreber. Hajdi, hitimo! Predhodnica že čaka. Zaščita ima svojo nalogo.“

In že so grizli kolena in lezli v Peco. Aprilski svit jim je podžigal pete. Tovariško je bil plen porazdeljen. Vseeno je imel vsak dovolj nesti, kajti v Mežici so se dobro založili z orožjem, municijo in drugo nepotrebno vojaško opremo.

To bodo Nemci noreli! si je mislil nekdo.

Matevž pa je nosil in nosil, dihal globoko in delal svoje velike korake. Madona, zdaj mu je prišlo prav, da je bil nekdanj utrjen drvar, ki mora tudi navkreber znati delati velike in hitre korake.

Nosač pred njim se je večkrat opotekel.

„Tovariš, daj eno puško meni in še kaj drugega vtakniva v moj nahrbtnik!“

Brnil se je. Matevž pa je imel izkušnje glede prenašanja tovorov v hribe. Tudi kot nekdanji tihotapec. Kdo bi mu bil kos, da bi petdeset kil moke nosil v eni noči od Lipoldovega mlina čez mejo do Zoranovega doma in tlikokrat po grapah gor in dol?

Komandir je čakal spredaj. Njemu je predlagal, naj clajša mladega tovariša, ki se mu je videlo, da komaj dohiteva s svojim tovorom. Matevž je prepričljivo utemeljeval svojo ponudbo za pomoč, sklicujoč se na svoje izkušnje kot drvar in kot tihotapec.

„Dobro, pa ga razbremeniva!“

Zdaj je še komandir vzel nekaj, tako da ni vse prišlo na Matevža.

Partizani, to so tovariši, kakšni plemeniti fantje! se je v Matevževi duši zlivalo v občudovanje teh ljudi, ki jih

prvič vidi.

Lažje ranjenega tovariša in tri nosače je Matevž po višjem povelju še pred belim dnevom spravil v svoj bunker. Orožje in municijo ter odvišno opremo so strokovno vkladiščili in ranjenca obvezali. Potem je prevzel Matevž komando bunkerja in jim povedal svoje zahteve. Radi so ubogali in se vlegli.

Tako niso čuli pokanja zgoraj na Lužah, kjer je Druga četa trčila ob švabsko zasedo. Tako tisti dan in še prihodnjega tudi niso čuli, kaj se je strašnega zgodilo ob napadu na Mežico. Šele tretji dan, ko se je Matevž sam podal na zvezo z Golobovim, ga je zadela pretresljiva vest:

„Komandant Lenart je padel!“

Matevž je stal in glava je bila v taki napetosti, da je mislil, da mu jo bo razneslo. Trenutek pozneje mu je silovit krč zagodil dušo v smrtno tesnobo...

Matevž je zajokal na glas. Da je še Golobovemu zalilo oči. In matjažev kurir je brisal oči.

S Prvo četo so se dobili visoko v Peci. Čokati Skala z dobrodušnimi velikimi očmi je pripovedoval vse podrobnosti, kako se je zgodilo s komandantom Prvega koroškega bataljona. Sam je nosil s tovariši težko ranjenega Lenarta od mesta, kjer ga je zadela sovražnikova krogla, do prvega kmeta nad Mežico.

„Ramo mu je razcefralo, kri mu je odtekala!“

S presledki je pripovedoval, kajti spet in spet ga je davil jok.

Tudi Matevž je spet jokal. Ni in ni mogel dojeti, da bi tak vesel, vedno nasmehjan pevec, prvi basist Korijevega zbora, tak zdrav fant, krepek in izkušen, ki je toliko prestal že na ruski fronti, ki je tako klatil Nemce na Kranjskem, zdaj bil mrtev.

„In kje ga imate sedaj?“ je končno izgolčal sopevec Zoranov sin, dolgoletni borec proti Hitlerju, Matevž.

Modrovanje

Bilo je vročega poletnega dne. Vse je počivalo. Ljudje so ležali v senci, ptički so obmolknili in celo žuželke so se skrile pred vročino.

Tudi domače živali so si poiskale zavetje. Govedo je sklonilo glave pod jasli. Domači pes si je ob lopi izkopal globoko jamo in legel vanjo. Mižal je in glasno dihal. Jezik mu je molel iz gobca. Tu pa tam je cvileče vzdihnil. Prašiči so bili zbežali dol k reki. Tam so se zarili v mastno blato. Iz blata so kukali le prhajoči rilčki, dolgi umazani hrbti in velikanski uhlji. Le kurji rod ni bežal pred vročino. Kokoši so neumorno brskale po prahu pod oknom, čeravno so vedele, da ni tam nobenega zrna več. Petelin je gledal okrog sebe in na vso moč kikirikal: „Kam ste se skrili vsi?“

A vsi se le niso skrili! Na trati sredi sadovnjaka, kjer je ležala na kupu komaj pokosena trava, se je bila zbrala pestra družba. Sedela je na tleh in se modro pogovarjala. Prav za prav vsi niso sedeli. Rjavec, ki je razmetaval z gobcem seno, sploh ni mogel sedeti, ker konji tega ne znajo, gosenica metulja zlatoritke tudi ni sedela, ležala je na trebuhu. Pa recimo, da se je bila zbrala na trati pod češnjo majhna, a zelo častita družba: velik polž, godrnjavi govtnjač, urna kuščarica, že omenjena gosenica, kasneje je priskakljala še nemirna kobilica. Poleg je stal stari rjavec in lovil besede modrijanov na tleh. Sredi dlak, ki so štrlele iz rjavčevega uhlja, sta sedeli še dve muhi.

Družina je bila precej glasna. Bili so sicer zelo vljudni drug proti drugemu, a vsak je bil drugačnega mnenja.

„Po mojem mnenju,“ je dejal govtnjač, „mora dostojna žival najprej misliti na svoj zarod. Vse naše življenje ne sme biti nič drugega kot delo za bodoči rod. Le poglejte mene! Ljudje me sicer zaničujejo, a po krivici! Kdo je marljivejši od mene? Ves dan se ukvarjam s kroglo, ki sem jo zlepil iz gnoja. Ngoval in čuval jo bom, dokler se iz nje ne izmota devetero mojih otrok. Težko je to delo, a moje srce mi pravi: Stori si vse, kar si mogel in kar si storiti moral. To je pravo delo, dragi moji!“

„To ni pravo delo, prijatelj!“ je odgovorila mravlja, ki se je bila približala skupini. Odložila je velik kos bilke, ki jo je bila vlekla s seboj in nadaljevala: „Tudi jaz delam od jutra do večera. In še več kot ti! Ti delaš le zase in za svojo družino. A poizkusi prenašati debela za vse, ki žive s teboj v eni državi. Jaz ne vem, kako je to — težko je to moje delo, a ne morem drugače. Če bi ne smela delati več tako... tedaj, te-

daj se mi zdi, da bi življenje ne bilo več lepo!“

„Vi, govtnjač, ste preveč sebični, a vi, mravlja, premalo!“ se je oglašila kobilica. „Meni je všeč, če malo poklepetam in zaplešem. Vest me pri tem nikoli ne peče. A kuščarica nam je zastavila vprašanje: Kaj je svet? Vi pa, govtnjač, govorite o svoji gnojni krogli. To je nevljudno. Seveda, vidva mislita, da je svet gnojna krogla ali slamnato deblo. A svet je večji. Po mojem mnenju je svet nekaj zelo lepega, ker ima travo, sonce in vetrič. In kako velik je svet. Ko pridem na travnik, skočim prav visoko. Ne morete si predstavljati, kako visoko skočim! In tedaj vidim, da nima svet ne konca ne kraja.“

„Res je to!“ je pokimal rjavec z Igavo. „Vi vsi niste videli niti del tega, kar sem jaz že videl. Škoda, da ne veste, kaj je to: en kilometer... Dva kilometra odtod je vas Luparevka. Tja peljem vsak dan voz, na katerem je sod. Iz Luparevke se vracam s polnim sodom vode. Sena mi tam nikoli ne dado. Na drugi strani je Jefimovka. Za njo je Bogojavlensk. Tam dobim seno, a to seno je slabo. A v Nikolajevu — to je mesto — tam je seno boljše in tam imajo tudi oves. Vkljub temu ne grem rad tja, ker je daleč in me kočijaž naganja z bičem. Za tem mestom so še druga mesta... To je svet, a še ne ves, pač pa precejšnji del.“

Rjavec je obmolknil, samo njegov spodnji del gobca se je še tresel. Bil je pač star, imel je že sedemnajst let. Za konja je to enaka starost kakor za človeka, ki je sedem in sedemdeset let star.

Na tem našem svetu se razlikuje zelo veliko stvari, hiše, bolnice. Različni smo si ljudje in tudi rastline...

Morali bi si predstavljati, kakšna je videti bolnica, recimo, v neki revni afriški državi.

Nekega Afričana je doletela žalostna usoda: medtem ko je požigal džunglo, je tudi sam padel v ogenj, iz katerega se je rešil komaj živ. Po desni strani telesa je imel kar hude opekline.

Pozneje so pritekli na pomoč njegovi sosedje, ki so ga tudi sprejeli v bolnico. Zdravniki so rekli, da ga bodo sicer ozdravili, vendar pa z velikimi težavami.

Mož, ime mu je bilo Bukuri, je ležal v bolnici dolgo, zelo dolgo in precej bolje mu je že bilo.

Tam ga je obiskala žena in mu prinesla kokosove orehe; obiskali so ga tudi njegovi otroci, kar je bilo zanj veliko olajšanje.

Potem pa se je Bukuriu zgodila

Bukuri in mamba

lo nekaj nepredvidenega. Medtem ko je ležal v bolnici, se je iznenada prebudil in začutil bolečino v levi roki. Dvignil se je na postelji in začutil, da mu je nekaj hladnega zdrselo prek hrbta. Tedaj ga je vrglo s postelje in v temi je zaslišal, da je nekaj padlo na tla, slišati je bilo, kot da bi padel kos mokre vrvi. Tedaj je

Bukuri zavpil. Prišel je bolniški strežnik, prižgal svetilko in stekel v sobo. Takoj ko je vstopil vanjo, je na tleh zagledal sikačo kačo. Znašel se je, hitro zgrabil palico

in jo ubil. To je bila ena od tistih afriških kač, ki se od njenega pika umre. To je bila afriška mamba.

Bukuri se je ves tresel od groze. Zajecljal je:

„Uboji jaz! Kakšno nesrečo imam! Nesrečo sem imel v džungli, tu zdaj pa me je pičila mamba...“

Pametne misli

- Dobra beseda dobro mesto najde.
- Zaupanje v samega sebe je prva skrivnost uspeha.
- Kadar tečemo za pametjo, ujamemo neumnost.
- Dolčas je vhod v svet lenobe.
- Edini način, kako si pridobiš zvestega prijatelja, je, da si sam zvest prijatelj.
- Knjiga nas uči ljubiti ljudi nesebično in spoštovati njihovo delo.
- Kjer ni resnice, ni veličine.
- S polnimi usti je težko govoriti resnico.
- Samo iz neznanja se dela človek pаметen.
- Besede mičejo, zgledi vlečejo.
- Grešiti je človeško, oproščati božansko.
- Dosti lopat je potrebnih, da se pokoplje resnica.
- Če pravica ne pomaga, tudi krivica ne bo.
- Kdor ima pamet, ne potrebuje sreče.
- Bolje je verjeti svojim očem kakor tujim besedam.
- Znanje je moč.

ji je pritisnilo rep na zemljo.

Bil je kočijaž Tone, ki se je bil zbudil in prišel po konja. Nehote je stopil na družbo in jo pohodil. Le muhi sta odleteli, da bi oblizali mrtvo mamico, in kuščarica je zbežala brez repa. Tone je zgrabil rjavca za grivo in ga odpeljal, da ga vpreže v voz s sodom.

Kuščarica pa je ostala za vse življenje brez repa. Po dolgem času ji je sicer nekako zrasel nov, a bil je kratek in top. Če jo je kdo vprašal, zakaj ima tako kratek rep, je vedno odgovorila:

„Odtrgali so mi ga, ker sem v nekem prepiru rekla, da imajo vsi prav...“

V bolnici je nastal preplah. Vsi so se zbrali, da bi videli Bukuriu in mambo. Prišel je tudi zdravnik, edini v bolnici. K sreči je našel serum proti mambinim pikom. Bukuri je dobil injekcijo in kmalu mu je bilo bolje. Imel je še srečo, da ga je pičila take vrste mamba, proti katere strupu deluje serum. Bukuri je še enkrat videl smrti v oči, kot pravimo, toda zdravilo je hitro delovalo in Bukuri je ostal živ.

Bukuri je ozdravel in spet je lahko odšel v džunglo, v svojo rodno džunglo med divje ovjalkke, banane, kokosove palme, med gazele, leve in divje kure. Šel je med kače, opice in leoparda.

Zivljenje na našem planetu je res zelo pestro, ali ne?

„V jutranjem svitu smo ga pokopali in grob skrili!“

Nemci so divjali. Da so jim kar na vsem lepem partizani tako zasolili? Tega niso razumeli, niso znali razumeti v svoji zabiti oholosti! Potem pa še to: Od nikoder ne pride prej kako obvestilo, da se nahaja velika banditska skupina v taki bližini. Kaj pri zlodeju vseh germanskih bogov vendar delajo gestapovci?

O številu partizanov so krožile po Mežici in daleč naokoli kaj čudne vesti: Od več sto do blizu tisoč se je gibalo pretiravanje, namerno vrženo od skritih terencev med ljudi, od ustrahovanih nemčurjev do presenečenih nacističnih veljakov, ki so z grozo ugotatljali, da se nahajajo na sodu smodnika, kateremu se od vseh strani približuje goreča banditska vžigalna vrstica...

Mežiška akcija je kljub nepogrešljivi izgubi bataljonskega komandanta zlasti za koroško partizanstvo onstran nekdanje meje izzvala velikanski odmev. Posebno še, ker sovražnik ni vedel za Lenartovo smrt. Tisti domačini, ki so za to vedeli, pa so molčali in s tem svetim molkom stražili zakriti grob vse do osvoboditve!

Matevž je hodil s težkim srcem po svoji domači grapi od zaupnih ljudi do prijateljev rojakov. Kjer niso vedeli za katastrofo v Mežici, sam ni načeljal hude vesti. Kjer pa so vedeli, jih je rotill, naj ga z molkom počastijo in to strašno vest držijo zase.

Dober teden po tej mežiški tragiki je prišla krvava vest o smrtnih sodbah, ki jih je nacistični krvnik Freissler izrekel devetega aprila devetnajststotiridesetega na zaključku večdnega procesa proti koroškim Slovencem nad trinajstimi rojaki, antifašisti, rodoljubi in poštenjaki in kristjani.

Trinajst smrtnih obsodb...

In Lenartov brat Jur je zraven! Brat, ki niti ni izvedel v ječo, da je začetek meseca aprila izgubil brata, brata Le-

narta...

In Ivan-Johanov brat je zraven!

In sestra Micka!

In Franjo za Obirjem, ki je zdravil ranjenega kranjčevca!

In cela vrsta Zečanov...

Matevž je bil pri starših pri Zoranovih. Z materjo sta dolgo govorila. Ves drugačen razgovor kot nekdanj, ko je prihajal kot drvar izpod Pece. Kot nekdanj...?

Nekdaj so bili vsi grapani nekaj drugega. Zdaj so prebujeni, zdaj vedo, kaj je, zdaj se morajo vsak trenutek spoprijeti s policijo, ki hajka okoli, z gestapovci, ki stikajo okoli, vsak je mobiliziran z novimi živci, nekdanje hribovske zagamanosti ni več, ljudje so drugačni, ljudje so postali borci, vsak na svojem mestu, borci za skupno veliko reč...

Zoranova mati je žebrala. Njeno žebranje je bilo tudi borba. Glasno je dodajala svoje molitvene priprošenjske obrazce:

„Za vse partizane, da se srečno rešijo iz nevanosti, da bodo doživeli dan svobode!“

Sin Matevž je sklenil roke.

„Za vse trpeče po zaporih, da bi ostali trdni, da ne bi postali Judeži Iškarijoti in bi izdajali.“

Sin je trše stiskal roke.

„Za vse tiste, ki ne vedo, kako bi prišli na pravo pot za slovensko in človeško in božjo pravico, da se znajdejo!“

Potem je prišel Zoranov oče Jožef. Mehko je pozdravil sina in takoj nato zbegano skoraj očital ženi:

„Pa kar tako sedita, ne veš, kako je nevarno!“

Potem mu je šele pokazal novo skrivnico.

„Zvečer grem k Vojdovim, tja bo prišel Milanček. To je fant. Zdaj je na Obirju in že je v Beli, pa spet pod

Peco in vrag sigavedi kje. Nemci imajo vtis, da se zbira krog Kaple na stotine in stotine partizanov, ki bodo vdrl v trg!“

Potem mu je oče izročil kup sanitetnih reči in dodal: „Pošljite koga do Marjance, tam se že zaloga dela. Odbori OF ne vem odkod pošiljajo, da je veselje! Sporoči svojim naprej!“

Po raznih kmetijah v grapi so imeli Poljakinje in Poljake kot deportirance za pomožno delovno silo. Ponavadi so se ti, pod pretvezo ali s silo od svoje rodne zemlje odstranjeni ljudje kar hitro vživeli v življenje preprostih gorskih ljudi. Tudi glede jezika ni bilo posebnih težav; Poljaki so se učili slovensko in domačini Slovenci poljsko.

Zlasti Priševe Neže sin je imel nekaj takih poljskih kmetije nov val pomožne delovne sile v obliki deportirank po kmetih, prepevali in plesali tudi drugorodne plese.

Kžarjev Stanislav je bil daleč naokoli priljubljen. Njega je fotografiral Gelčič sin s Francijem in njegovim sorodnikom Jozijem. Slika je uspela. Veseli so bili vsi, mladi fotograf in trojka slikanih!

Na vigrad leta trinštiridesetega je prišel na gorske kmetije nov val pomožne delovne sile v obliki deportirank Ukrajink. Tako sta prišli na Lonkin dom dve temnolasi z večno otožnimi očmi. In prišla je tudi deportiranka na kmetijo Matevževe tete.

Janja je bila izrazita lepota. Človek se je kar čudil, kako more tako čedno, preočitno poniževalno berasko cunjasto oblečeno dekle hoditi skozi tolpe nemških vojakov, ki si s pohlepni očmi odbirajo in požirajo svoj plen...

(Dalje prihodnjič)

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 10. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Elek — 10.30 Primer Pa-radin — 12.20 Klub seniorjev — 13.00 Redakcija — 15.00 Vrtinca za Shirley — 15.45 Malo zabavno potovanje — 16.00 Buddenbrookovi — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Otroška komedija — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.50 Scene — 22.10 Reklama in šport — 22.20 Etnost in bodočnost ver na svetu — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 11. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Angličščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Que-
sta e Napoli — 10.35 Pustolovščina — 11.25 Etnost in bodočnost ver na svetu — 12.30 Igraj z nami — 13.00 Redakcija — 15.30 Zenske niso angeli — 17.00 Športna obedica — 17.30 Stari hlapon — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dobra volja z glasbo — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Bodoči artisti — 21.50 Šport — 22.15 Vienna folk-festival 81 — 23.10 Poročila.

NEDELJA, 12. 7.: 11.00 Ura tiska — 15.15 Sirota iz Lowooda — 16.50 Pinocchio — 17.15 Po sledeh Odiseja — 17.45 Klub se-niorjev — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Satirični film — 21.55 Poročila.

TOREK, 14. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Instrukcija v latinščini — 10.00 Instrukcija v angleščini — 10.30 Zenske niso angeli — 12.00 Risanka — 12.15 Vse življenje je kemija — 13.00 Redakcija — 15.00 Benji na vroči sledi — 16.20 Može brez živcev — 16.30 Rust — arhitektonski biser Gradiščanske — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pustolovske zgodbe — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Teleob-
jektiv — 21.00 Konec slab — vse dobro — 22.30 Poročila s Tour de France — 22.40 Poročila.

SREDA, 15. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Instrukcija v latinščini — 10.05 Instrukcija v angleščini — 10.35 Sirota iz Lowooda — 12.15 Tele-
objektiv — 13.00 Redakcija — 15.00 Walther ali propad Staufer-jevega gospostva — 15.00 Poklici gospoda Schreierla — 16.00 Buddenbrookovi — 17.00 Skrivnostna jama — 17.30 Viki in močni moške — 17.55 Otro-
kom za lahko noč — 18.00 Popi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Bosa grafica — 22.20 Prenos s telovadne slovesnosti OTB v Beljaku in poročila s Tour de France — 22.40 Poročila.

ČETRTEK, 16. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Instrukcija v angleščini — 10.30 Pod mostovi — 12.05 Risanka — 12.15 Wal-tonovi — 13.00 Redakcija — 15.00 Maršal — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Mar-co — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00

Politika v petek — deset pred deseto — 22.20 Sierra Charriba — 0.15 Poročila.

SOBOTA, 11. 7.: 15.00 Športno popoldne — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Rdeči panter — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 „Primer za ljudskega odvetnika?“ — 20.15 Sen kresne noči — 23.25 Chicago 1930 — 0.10 Poročila.

NEDELJA, 12. 7.: 13.55 Pregled sporeda — 14.00 Športno popoldne — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Princ in berač — 22.15 Šport — 22.30 Chicago 1930 — 23.15 Soap — 23.40 Poročila.

PONEDELJEK, 13. 7.: 17.55 Pregled spore-da — 18.00 Znanje danes — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dallas — 21.05 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Tihožitje — 23.50 Poročila.

TOREK, 14. 7.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Orientacija — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdeče belo rde-
čem — 21.05 Glasbena scena — 21.50 De-set pred deseto — 22.20 Klub 2 in poro-
čila.

SREDA, 15. 7.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kultura v sredo — 21.05 Vere sveta — 21.50 Deset pred dese-to — 22.20 Alice ne živi več tukaj — 0.05 Poročila.

ČETRTEK, 16. 7.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Tritsch tratsch — 21.50 Deset pred deseto in poročila.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 10. 7.: 17.25 Poročila — 17.30 Čez tri gore: Pojo Frankolovčani — 18.05 Ob-zornik — 18.15 Marx in Engels: Postaje nju-nega življenja — 19.00 Ne prezrite — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Ustvarja-nje Titove Jugoslavije — 21.05 Cirkus — 21.30 V znamenju — 21.45 Nočni kino: Prekleta mularija, angleški film.

SOBOTA, 11. 7.: 16.30 Poročila — 16.35 Ga-lapagos — otočje na koncu sveta — 17.05 Fantastično potovanje v balonu — 18.55 Naš kraj — 19.10 Zlata ptica — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio no-coj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Prva sobota, glas-bena oddaja — 20.55 Maščevalci, ameriški film — 22.30 TV kašipot — 22.50 Poročila.

NEDELJA, 12. 7.: 9.15 Poročila — 9.20 Se-zamova ulica, otroška serija — 10.20 Šo-ferji, nadaljevanje — 11.10 TV Kašipot — 11.30 Narodna glasba — 12.00 Ljudje in zemlja — 13.00 Jugoslavija, dober dan — 15.40 Komandant Sava Kovačević, doku-mentarna oddaja — 16.25 Poročila — 16.30 Vrnitev, TV drama — 17.30 Športna poroči-la — 17.40 Sence leteče ptice, češki film — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Partizan-ska eskadrilja, nadaljevanje — 20.50 Za-nima me — 21.15 V znamenju — 21.40 Špor-tni pregled.

PONEDELJEK, 13. 7.: 16.35 Kmetijska od-da-ja TV Zagreb — 17.35 Poročila — 17.40 V gosteh pri zboru „Suncokrili“, otroška oddaja — 18.10 Mozaik kratkega filma: Ogled, jugoslovanski film — 18.35 Obzor-nik — 18.45 Zdravo, mladi — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Partizan-ska drama — 21.10 35 mm, oddaja o filmu — 22.10 V znamenju.

TOREK, 14. 7.: 17.45 Poročila — 17.50 Beli delfin, francoska risana serija — 18.05 Ju-goslovanski narodi v pesmi in plesu — 18.35 Obzorik — 18.45 Obramba in samo-zaščita — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Skupno — 21.05 Rdeče in črno, sovjetska nadaljevanje — 22.10 V znamenju — 22.25 Za lahko noč s pianistom Janezom Lovše-tom.

SREDA, 15. 7.: 17.55 Poročila — 18.00 Rde-ča zora, otroška nadaljevanje — 18.30 Obzorik — 18.45 Za pesmijo: Vrbniče nad morjem, glasbena oddaja — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do

Krščanska kulturna zveza v Celovcu in Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah vabita na

SREČANJE KOROŠKIH VIŽARJEV
v nedeljo 12. julija 1981 ob 14. uri pod lipo (poleg cerkve) v Selah (ob slabem vremenu bo prireditev v farni dvorani).
Povezujejo v treh koroških narečjih: Milka Kriegl iz Zahomca, Joško Kovačič iz Lipe in Lenčka Kupper iz Celovca.

zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Film tedna — Miniature: Za statve in har-to — V znamenju.

ČETRTEK, 16. 7.: 18.05 Poročila — 18.10 Čas za pravljico, otroška serija — 18.35 Obzor-nik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Mednarodna obzorja — 21.35 V znamenju.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA LETOVANJE OTROK NA MORJE

Viktringer Ring 26
(Vinko Kušej)
telefon [0 42 22] 72 5 65

Gasometergasse 10
(Milka Kokoš)
telefon [0 42 22] 32 5 50

Spoštovani starši!

Vljudno Vam sporočamo, da bo LETOVANJE OTROK NA MORJE V SAVUDRIJI letos v 2 izmenah:

1. izmena: od 6. avgusta do 20. avgusta 1981
2. izmena: od 20. avgusta do 3. septembra 1981

Koordinacijski odbor nudi:

Prostore za bivanje, 5 obrokov hrane dnevno, za vsakega 10 otrok ene-ga vzgojitelja, zdravstveno oskrbo in v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnico; prevoz v Savudrijo in nazaj.

Cena za 14-dnevno bivanje znaša 1400 šilingov; prevozni stroški: 400 šilingov.

Prijavnice dobite pri zgoraj omenjenih naslovih. Za obe izmeni je še nekaj prostih mest. Interesenti se naj čimprej prijavijo.

Koordinacijski odbor nudi vse potrebne informacije za koriščenje pod-pore za letovanje s strani zavarovalnic.

ORF — KOROŠKI RADIO
SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 10. 7.: 14.10 Koroški obzorik — Domača imena — Veselo naokrog.

SOBOTA, 11. 7.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 12. 7.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 13. 7.: 14.10 Koroški obzor-
nik — Napoved sporeda — Zborovska
glasba.

TOREK, 14. 7.: 9.30 Domača zabavna glas-ba — 14.10 Koroški obzorik — Poje Janez Kampuš — Zanimajo vas bo.

SREDA, 15. 7.: 14.10 Koroški obzorik — Minute z domačimi pevci — Koroški kul-turni pregled.

ČETRTEK, 16. 7.: 14.10 Koroški obzorik — Od popevke do popevke.

Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v
Žitari vasi vabi na

KULTURNI VEČER

v nedeljo 12. julija 1981 ob 20. uri pri
Rutarju v Žitari vasi.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“
v Šentvidu v Podjuni vabi na

KULTURNI VEČER S PLESOM

v petek 10. julija 1981 ob 20.30 uri pri
Urunku-Wutte na Veselah.
Sodelujeta: folklor SPD „Zarja“ iz Že-
lezne Kaple in mešani zbor SPD „Da-
nica“

Za ples bo igral ansambel
„Alpski sekstel“

Naša knjiga

CELOVEC, PAVLIČEVA 5—7

Gustav Januš

F(E)S(M)I

44 str., Državna založba Slovenije 1978, šil. 26.—

Andrej Kokot

ONEMELO JUTRO

80 str., Založba Drava 1974, šil. 48.—

„Kokot je lirik, rahločuten, resen oblikovalec trpkih podob, vreden du-hovni potomec trpko satiričnega avtorja Slovenjega obaceja — velike-ga Drabosnjaka. Z njim ima Kokot „skupno prostor“: ne samo geograf-ski — kostanjske rebri, temveč tudi duhovni — družbeno kritični ...

Janko Messner, Slovenski vestnik, 4. 6. 1971

Andrej Kokot

KAMEN MOLKA

74 str., Cankarjeva založba 1979, šil. 80.—

Florjan Lipuš

ZGODBE O ČUŠIH

126 str., Državna založba Slovenije 1973, šil. 64.—

Dvanajst humoristično zabavnih zgodb o „koroški resničnosti“.

Med drugim:

- Iz dnevnika slovenskega ekstremista
- stari Kitajci ali hura dihurji (HD) obračunajo s krajevnim mazačem
- izkušnje z bunkerjem
- čarovnice
- navodila za kričanje in druge

Valentin Polanšek

LIPOV BOGEC

78 str., Državna založba Slovenije 1974, šil. 33.—

Janko Messner

ZASRAMOVANCI ... ZDRUŽITE SE!

210 str., Založba Partizanska knjiga — zbirka Polemika 1974, šil. 45.—

Knjiga vsebuje vrsto polemik z raznimi avstrijskimi forumi od deželnih do verskih, prvo tako pa tudi polemik z avstrijskimi glasili, strankami, zlasti z socialistično stranko. Knjiga vsebuje tudi Messnerjeve dopise avstrijski Komunistični partiji.

Janez Gradišnik

PLAMENICA

V knjigi je predstavljenih šest novel, ki pa so združene v celoto. Po-vezuje jih Matija, ki v vseh šestih nastopa kot udeleženec v dogajanjih in pripovedovalec (novele so pisane v prvi osebi), čas narodnoosvo-bodilne vojne. V pripovedi izhaja avtor iz življenja Slovencev v Za-grebu med minulo vojno in iz njihove organizacije Osvobodilne fronte, ki je sodelovala s hrvaškim osvobodilnim gibanjem. Sam pravi v uvodu, da je imena spremenil in dogodke prenetel, „da niso brez dokumen-tarne vrednosti“. To dokumentarnost je treba jemati v najširšem po-menu besede. Ne gre za pričevanja, gre za prikazovanje razmer in vzdušja, ki pa je pristno.

Založba Borec, Ljubljana 1981, 224 str., celoplatno, šil. 155.—

Vsem čitalcem Slovenskega vestnika in ostalim koroš-koroškim Slovincem sporočamo:

**Ljubljanska
banka**

ENA OD NAJVEČJIH
V JUGOSLAVIJI

vas vabi, da se na obisku pri sorodnikih, znancih ali na dopustu, ki ga boste preživeli v Jugoslaviji, poslužite naše banke.

- ugodna menjava denarja
- hitra izvedba bančnih poslov
- vljudnost in prisrčnost

to je naša odlika

Ko boste v Jugoslaviji — nič brez Ljubljanske banke!

PONEDELJEK, 13. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Instrukcija v latinščini — 10.15 Instrukcija v angleščini — 10.30 Princ in berač — 12.30 Svetloba in senca — 13.00 Redakcija — 15.00 Otroci — Karl Hodina — 15.50 Poklici gospoda Schreierla — 16.00 Buddenbrookovi — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Zivalski svet — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pone-deljski šport — 21.05 Prizorišče New York — 21.50 šport — 22.20 Poročila.

Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Sončni konji — 21.05 Voš nastop, prosim! — 21.50 šport — 22.40 Po-ročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 10. 7.: 13.55 Pregled sporeda — 14.00 šport — 18.00 Razgovori s Herodotom — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zdravniški svetovalec — 21.20

Planinsko tovarštvo se izraža
v medsebojni pomoči

Ce berete naše časopise, potem ste prav gotovo informirani o tem, da imamo slovenski planinci prijateljske stike z vsemi planinci zlasti pa s planinci iz matične domovine in zamej-
stva. Pred kratkim smo bili gostje planinske sekcije „Avto Celje“, s ka-
tero smo naredili skupen izlet v Pa-
celjani na Hrvaškem. Jeseni pa so
naši naši gostje na Koroškem, v
naših domačih Karavankah. Tudi s
planinskim društvom Nova Gorica
smo v tesnih prirčnih stikih. Pred
nedavnim smo bili pri njih na Trste-
ju, pred tednom dni pa so bili naši
gostje na Bleščeči, odkoder so se na-
slednjega dne povzpeli na Negal v
Ziljskih Alpah. Vodila sta jih naša iz-
seljena planinca Ludvik Lesjak in
Miki Tomej. Ker planinci iz Nove
Gorice gradijo svojo postojanko ob
Duplejskem jezeru pod Krnom, smo
našim koroški planinci pripravljeni
akciji smo bili že lansko leto, ko se je
začela gradnja, letos pa gremo na ak-
cijo v soboto 15. avgusta. Prenočili
bomo v bližini Krnskega jezera, ki

slovi kot najlepše in največje jezero v
Julijcih. Kdor želi sodelovati na tej
akciji naj se javi telefonično na šte-
vilko 0 42 22 - 32 5 50. Hrano je tre-
ba vzeti s seboj. S sodelovanjem na
tej akciji se hočemo le malenkostno
odolžiti za tisto podporo, ki smo je
bili deležni ob gradnji naše planin-
ske postojanke „Koče nad Arihovo
pečjo“ s strani slovenskih planincev.
Nova planinska postojanka pri krn-
skih jezerih bo velikega pomena tudi
pozimi, saj bo tam možno v posebnem zimskem prostoru prenočevati.
Zlasti bo koča velikega pomena za
turne smučarje, ki bodo imeli na re-laciji Komna—Krn vmesno postojan-ko, ki je prej ni bilo.

Star pregovor pravi — roka roko umije in prav zato je naša sveta dolž-nost da pomagamo eden drugemu. Planinci smo pa sploh ljudstvo delov-nih akcij, ki jih imamo pri lastni planinski postojanki in še povsod, kjer je potreba velika, kot na primer v okvi-ru brigade, ki bo pomagala renovirati Peršmanov dom v Lepeni.

Čirkovče pri Pliberku

Pred dnevi je v krogu svoje družine praznovala Marija Enci iz Čirkovč svoj 80. življenjski jubilej. Kljub letom in naporom v mladih letih pa je še polna svežine in veselja do življenja.

Encijeva mati se je rodila kot hči kmetu najemniku na sušnih gorah. Že zelo mlada, stara komaj osem let, je morala od doma in si služiti svoj borni kruh pri kmetih kot pastirica in pozneje kot dekla in tako je še kot otrok spoznala ter občutila na lastni koži vso bedo in trpljenje ubogega otroka-človeka. Sedanja mladina si sploh ne more predstavljati, kaj je pomenilo nekoč biti mlad. Omožila se je z delavcem trpinom, Aleškom. Bili so teži časi, šla sta bridko pot trpljenja. Družina se je večala in treba je bilo skrbeti za njo; to pa v tistih "zlatih časih", ki jih nekateri še danes objokujejo, res ni bilo lahko. Takrat ni bilo podpore za otroke in tudi nobene druge podpore s strani države oziroma občine, kot je to danes. Takrat je bilo važno, da si imel delo in da si bil zdrav. Dobiti delo pa je bilo izredno težko. Hodila sta na dnino h kmetom, za "lon" pa sta dobila kos kruha in ceno krompirja za svojo lačno družino ter en "Bog lonaj in še pridi". Denar je bil le redkokedaj plačilno sredstvo za storjeno delo. Življenje v najeti Kufjakovi bajti na Vrheh na Komlju je bilo zelo skromno. Družina, ki je sčasoma narasla na 18 članov, je bila tudi v veliki prostorski stiski, saj je bil za vse na razpolago samo en prostor.

Čprav je premnogokrat manjkalo kruha na mizi, je Encijeva mati to prenašala z veliko potrpežljivostjo in z upanjem, da bo nekoč boljše. Vedela je, da vse življenje ne more biti "pekel", temveč da se mora enkrat obrniti na bolje. To se je tudi zgodilo po vojni, ko je dobil mož redno zaposlitev. Toda ta sreča ni trajala dolgo, leta 1946 se je mož Aleš pri delu smrtno ponesrečil.

Encijeva mati je ostala sama s svojo številno družino. Seveda se je morala težko prebijati skozi življenje. Učila in vzgajala je otroke v pošteno in marljive člane naše družbe. Sčasom je prišla tudi do skromne, a vendar svoje lastne bajte. In ko so otroci dorasli so se razkropili po svetu, ena hčerka je celo v Ameriki. Mati je ostala sama pri svojem sinu Rudolnu.

Naša jubilarica se rada spominja tistih težkih časov v njenih mladih letih, zlasti tistih, kako ji je bilo hudo, ko ni mogla ustreči željam bolne matere in otrok, ki so jo prosili za kruh. Ob pripovedovanju tega križevega pota, ji vedno pričejejo solze po njenem zgubnem obrazu, češ kako je bilo včasih hudo in kako nam danes gre vsem dobro. Na žalost se mladina tega ne zaveda, kako tudi, ko pa ni okusila grenkobe takratnega življenja.

Encijeva mati danes ne živi v pomankanju. Za vse je poskrbljeno, tako da se danes nobenemu ni treba bati starosti, da bi se moral kot nekoč na stara leta valjati po štalah od kmeta

do kmeta, čakali na trdo skorjo kruha in na to, kdaj bo prišla črna smrt. Naši jubilarici želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let ter da bi se še dolgo lahko sprehajala med žitnimi polji, "požebala" in se zahvaljevala za dobroto tega sveta.

ikej

Šentjakob v Rožu

Prejšnjo sredo smo spremili k zadnjemu počitku na šentjakobsko pokopališče Toneta Kneza iz Velike vasi, starega 72 let. Pokojni je imel tragičen konec. Otroci so ga, zjutraj ko so šli v šolo, našli mrtvega v potoku blizu svoje hiše.

Tone Knez ni bil obdarjen z zemeljskimi dobrinami, kljub temu pa je bil dobričina in splošno priljubljen. Zaradi njegove antifašistične zavesti, je seveda bil gotovim šentjakobčanom trn v peti in tako so ga v času Hitlerjeve strahovlade aretirali in ga vrgli v nacistične zapore, kjer je trpel daljši čas in preživel muke in trpljenje.

Kljub trpljenju v ječah pa je svoj antifašistično zavest izpričeval do konca svojega življenja. Rad je prihajal na naše prireditve posebno pa na spominske svečanosti, kjer nikoli ni manjkal.

Ob odprtem grobu se je zbralo veliko prijateljev in znancev, da se poslovijo od človeka, ki je bil dobričina, ki nikomur ni kaj hotel in ki je vsakemu želel samo dobro. V poslednje slovo je zadonela trobenta žalostno melodijo in tako dala pogrebniemu obredu še turobnejše obeležje. Pokojnega Toneta Kneza bomo ohranili v častnem spominu, naj počiva v miru.

20. obletnica ustanovitve KDZ

Zadnja sobota je pri Sočarju v Glasnici praznovala 20-letnico svoje ustanovitve Koroška dijaška zveza. Slavnostna prireditev se je začela popoldne s kulturno-političnim programom, v okviru katerega je nastopal Tržaški mladinski zbor pod vodstvom Tomaža Simčiča, folklorna skupina iz Novega Beograda in lutkarji KDZ. Zvečer pa je za ples igral "Alpski sekstet". Slavnostni govor je imel predsednik KDZ Sigi Kolter.

poletov teh ptic ujed je vsak dan s pričetkom ob 10.30 uri in ob 15. uri. V tem času imajo obiskovalci rožanskega živalskega parka priložnost občudovati te vedno bolj redke ujede in pa seveda tudi njihovo znanje. Ujede so dresirane tako, da se dvignejo v višave in se zopet vrnejo k svojemu gospodarju. Sokolar pri teh demonstracijah razlaga tudi življenje in navade teh ptic ujed. Zanimivo je vedeti, da te ptice gredo na lov za hrano samo ob lepem vremenu in da se znajo postiti tudi do enega tedna. Orel na primer je s tremi meseci že odrasel in more doseči 30 do 50 let starosti, sove pa celo 80 let.

Predvajanje teh ptic ujed pa naj ne bo samo zanimivo doživetje, temveč tudi poučen doprinos k varstvu in razumevanju za te ptice, ki deloma izumirajo ali pa so ponekod še vedno preganjane.

ŠENTRUPERT PRI VELIKOVCU

Zaključna prireditev Kmetijske strokovne šole

Kot v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu tako je tudi v Šentrupertu pri Velikovcu zaključna prireditev kmetijske strokovne šole odlično uspela. V soboto 27. in nedeljo 28. junija je bila šentruperska šola po-

dobna mravljišču, toliko je bilo ljudi, ki so obiskali razstavo in kulturni program, ki so ga kreirale gojenke te šole.

Zopet smo se lahko prepričali, kaj vse ustvarja mladina pod vodstvom šolskih sester, ki s svojim trudom in prizadevnostjo mnogo prispevajo k vsestranskemu razvoju gojenk in s tem tudi naše narodne skupnosti. Zaključne prireditve z razstavo se je udeležilo nepričakovano mnogo ljudi med njimi kar 200 Tolmincev iz Slovenije. Seveda so bile močno zastopane tudi vse tri koroške doline, s predstavniki političnega in kulturnega življenja. Slavnostni govornik je bil župnik Valentin Gotthardt iz Galicije. V svojem govoru je poudaril pomen šentruperske šole, ki jo je označil kot hišo srečanja in domačnosti. V okviru kulturnega sporeda je bilo petje, igra in ples. Lahko smo se prepričali, da šolske sestre poleg strokovnega znanja nudijo naši mladini tudi mnogo kulturne hrane in prijetne družabnosti. Da je bilo šolanje v šoli prijetno, priča tudi dejstvo, da se je zaključne prireditve udeležilo tudi veliko nekdanjih absolventk, ki imajo še vedno tesen stik s šolo in svojimi nekdanjimi vzgojitelji oz. učitelji. Zaključna prireditev v Šentrupertu je bila vsekakor živ prikaz delovanja šole in hkrati tudi živa reklama za nadaljnji razvoj strokovne in kulturne izobrazbe naše mladine.

V A B I L O

Vljudno Vas vabimo na

knjižničarski tečaj

ki ga bo pripravila Slovenska študijska knjižnica
V SOBOTO, DNE 11. JULIJA 1981

v prostorih dijaškega doma Slov. šolskega društva, Tarviser Straže 16. Vabljeni so v prvi vrsti društveni knjižničarji, njihovi namestniki ter vsi ljubitelji slovenske knjige.

Pričetek tečaja bo ob 9.00 uri.

Dopolnjen se bomo pogovarjali o:

- obdelavi knjižničnega gradiva
- postavitvi knjižničnega gradiva
- o pregledu knjižničnega gradiva v katalogih
- izposoji gradiva in podobno.

Če nam bo ostal še čas in če se bodo udeleženci tečaja zanimali, bomo govorili tudi o takojmenovanem pedagoško knjižničarskem delu. Ob 12.00 uri kosilo.

Popoldan pa nam bosta dva strokovnjaka spregovorila o:

1. Kaj nam pomeni knjižnica danes!
2. Otrok in knjiga

Slovenska študijska knjižnica

Ledine spet vabijo na smučanje

Koncem meseca julija je bila uradno odprta smučarska sezona na Skutinem ledeniku na Ledinah. Smučarji imajo torej tudi poleti možnost smučanja in to čisto blizu Celovca. Nekaj minut od snežišča se nahaja dobro oskrbovana planinska postojanka na Ledinah, do kamor vodi tovarna žičnica, ki smučarjem in turistom omogoča prevoz prtljage (smuči, nahrbtnikov itd.). Na ledeniku pod Skuto prevaža smučarje v višino vlečnica. Svet na Ledinah ni zanimiv in privlačen samo zaradi ledenika oziroma smučanja, temveč tudi zaradi tega, ker je to območje Kamniških Alp naravni biser posebne vrste — tako za planince in alpiniste.

Z Jezerskega vodi do vznožja hriba oz. do tovarne žičnice avtomobilska cesta. Od tam je treba peš na Ledine (približno eno uro

Katoliška prosveta v Železni Kapli vabi na

KONCERT NA ORGLAH

v soboto 11. julija 1981 ob 18.30 uri (po večerni maši) v farni cerkvi v Železni kapli.

Izvajajo: A. Tomažič — orgle, V. Belič — violina, T. Buh — flauta

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na

KULTURNI VEČER

v soboto 18. julija 1981 ob 20. uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Spored oblikuje domače društvo. Za prijetno zabavo bo poskrbel ansambel VESELI HMEJARIJI iz Žalca.

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ v Ločah vabi na

FOLKLORNI VEČER

v petek 10. julija 1981 ob 20.30 uri pri Pušniku v Ločah.

Nastopajo: tamburaški ansambel, mladinski pevski zbor in dekliški trio iz Loč — vodi Erika Wrolich

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec“ v Škocijanu vabi na

KULTURNI VEČER

s plesom v soboto 18. julija 1981 ob 20.30 uri v gostilni Picej na Zgornjih Zamanjah.

Sodelujeta: moški pevski zbor SPD „Vinko Poljanec“ in ansambel „Alpski sekstet“

Šah-Interliga

SE PODATKI IZ SKUPINE B

V zadnji številki Slovenskega vestnika smo poročali o tekmah skupine A v šah interligi, tej ligi treh sosednjih dežel, ki nima para v našem prostoru. V skupini B so pred 14 dnevi ravno tako v Lipici nadaljevali tekme in sicer v 7. in 8. kolu.

V „B“ skupini si je idrijski „Rudar“ z dvema visokima zmagama v 7. in 8. kolu proti neposrednim konkurentom Portorož in Izoli, že pred zadnjim kolo zagotovil prvo mesto, saj ima 5 točk prednosti.

B skupina 7. kolo:

Kontovel — Trst „B“	3 : 1
Portorož — Rudar Idrija	0,5 : 3,5
Cedad — Fiumicello	neodigrano
Costalunga — Unione Italiana	3,5 : 0,5
Izola — Ilirska Bistrica	1,5 : 2,5

8. kolo:

Trst „B“ — Fiumicello	1 : 3
Rudar Idrija — Izola	3 : 1
Kontovel — Costalunga	0,5 : 3,5
Ilirska Bistrica — Cedad	4 : 0
Unione Italiana — Portorož	0 : 4

Vrstni red „B“ skupine po 8. kolu: „Rudar“ Idrija 26, Ilirska Bistrica 18, Costalunga 20, Izola 19, Portorož 12, Cedad 13,5 (—1 dvoboj), Kontovel 12, Fiumicello 11 (—1 dvoboj), Trst „B“ 9,5 in Unione Italiana Koper 6 točk.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 9. julija 1981

Za 100 dinarjev dobite	42.00
Za 100 dinarjev plačate	46.00
Za 100 ltr dobite	1.39
Za 100 ltr plačate	1.48
Za 100 mark dobite	695.00
Za 100 mark plačate	711.30

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo: 9020 Celovec, genfurl, St. Ruprechtstraße 19/IV (Slovenski telefon 84 9 24, telex 42086; uprava: Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 - Tiska Založniška in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec - Borovljice

Dekan Filip Millionig

50 LET DUHOVNIK

V občini Bekštanj je obhajal 50-letnico mašniškega posvečenja dekan, kanonik, monsignor, Filip Millionig. Ta praznik so občani slovensko praznovali. Jubilar je bil deležen številnih čestitk tako tudi od bekštanskega župana inž. Hatzeta, deželnega poslanca Koflerja ter številnih zastopnikov političnega in kulturnega življenja. Otroci osnovne šole so mu v čast zapeli in deklarirali, skratka dekan Millionig je bil počaščen z vsemi častmi, ki pripadajo tako častiljivemu jubileju.

Jubilar je domačin iz Zahomca. Njegov oče je bil prvi podpredsednik slovenske planinske organizacije na Koroškem. Leta 1931 je prejel mašniško posvečenje. In služboval v Hodišah, v Šmihelu pri Pliberku, v Spitalu in v Ebersteinu. Od leta 1948 pa je stalno v Bekštanju. Kako priljubljen je dekan Millionig, pa je najbolj prepričljivo pokazala velika množica ljudi, ki je sodelovala na jubilejni slovesnosti.

ČRNA NA KOROŠKEM:

Maraton za pokal kralja Matjaža

V soboto 8. avgusta ob 17. uri organizirata Turistično društvo in Partizan Črna na Koroškem množično športno prireditev mali maraton za pokal Kralja Matjaža na 24 km (tek). Start in cilj bo v Črni na Koroškem pred hotelom Planinka. V slučaju slabega vremena bo prireditev naslednjo soboto ob istem času. Poleg posameznikov lahko teknujejo tudi ekipe, vendar samo pod tem pogojem, če bo startalo najmanj pet ekip.

Po prireditvi bo proglasitev najboljših v vseh kategorijah (discipline in kategorije objavljamo na koncu članka) n podelitev pokala kralja Matjaža za absolutnega zmagovalca in zmagovalko, ter medalj za najboljše v vseh kategorijah. Vsi udeleženci, ki bodo pretekli eno od prog dobijo spominsko značko „I. maratona kralja Matjaža 81“. Prvih deset tekmovalcev pa dobi tudi praktična darila. Najboljša ekipa dobi pokal kralja Matjaža. Po razglasitvi najboljših, bo zabava s kulturnim sporedom začetka Koroškega turističnega tedna, ki traja teden dni.

Discipline: 24 km: proga Črna—Mežica—Črna
7 km: trim tek, mladinci, Črna—Zerjav—Črna
3 km: pionirji

Kategorije: 24 km: moški
mladinci 16—18 let, člani 18—30 let, mlajši veterani 30—40 let, starejši veterani nad 40 let
ženske
mladinke 16—18 let, članice 18—30 let, veteranke nad 30 let
7 km: Trim tek za vse starosti
mladinci — mladinke 14—15 let
3 km: starejši pionirji in pionirke 12, 13 let
mlajši pionirji in pionirke 10, 11 let
starejši cicibani 8, 9 let

Prijave sprejema do 6. avgusta 1981: PARTIZAN ČRNA NA KOROŠKEM — Yu 0 30 62 - 62 3 93

Prijaviti se je možno tudi na dan prireditve od 14.30—16.30 ure pred hotelom Planinka (ime in priimek, športna organizacija, kategorija in leto rojstva).